Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 1.250
Letna naročnina . . . . . L 2.500
Letna inozemstvo . . . . . L 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXI. - Štev. 50 (1080) | Gorica - četrtek, 18. decembra 1969 - Trst | Posamezna številka L 70

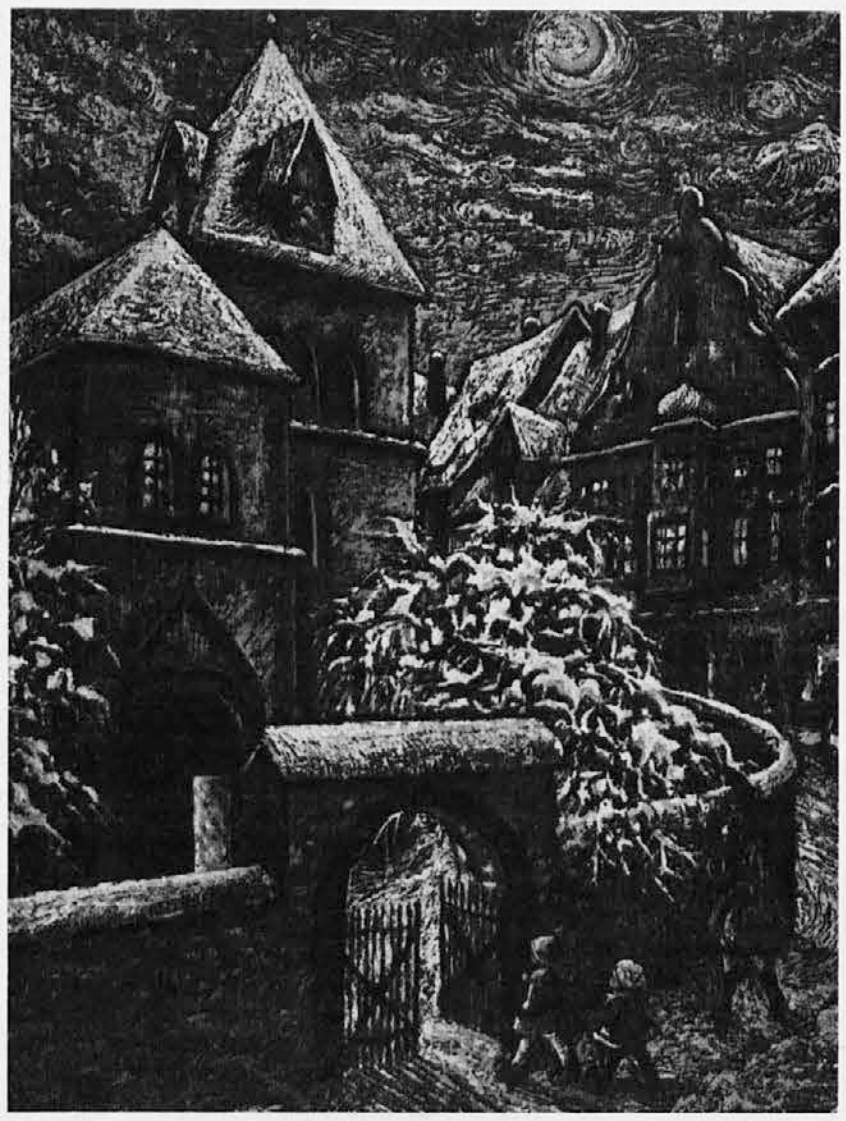

Vsak božič nam kliče v spomin veliko resnico, da je božji Sin zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja prišel iz nebes, bil spočet od Svetega Duha, rojen iz Marije Device in postal človek. V zvezi s tem želimo vsem našim naročnikom, bralcem, sodelavcem in pospeševateljem katoliškega tiska obilje tiste resnične dobre volje, ki je potrebna, da bo zavladal na zemlji mir, o katerem so peli v sveti noči angeli na betlehemskih poljanah. Mir naj se naseli v naših srcih in v naših družinah ter nas vodi pred jaslice, kjer leži Zveličar, vseh bogastev Gospodar.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»KATOLIŠKEGA GLASA«

Resnični in popačeni božič

Spet postavljamo jaslice in se pripravljamo na praznovanje božičnih skrivnosti. Kristjani smo, zato vemo in verujemo, da gre pri tem za nekaj velikega, resničnega, zgodovinskega, za nekaj, kar je bilo, je in bo odrešilno za vse človeštvo.

Rojstvo Boga-človeka pomeni svetovno-zgodovinski preobrat, njegovo poslanstvo se razteza na ves svet, vključuje vse ljudi. Vsem, ki v Kristusa verujejo, daje moč, da postanejo otroci božji.

Prav jaslice nam pri tem pomenijo občuten izraz te skrivnosti. Revni hlevec, preprosti pastirji, angeli nad betlehemskimi poljanami so za nas hkrati resničnost in simbol. On, večni sin Očeta, se začasno odreče svojemu božjemu gospodstvu in sijaju ter si privzame nebogljeno človeško podobo. Vse to je za človeški razum nekaj nedoumljivega, kajti težko je človeku razložiti to božjo odločitev, če ne pristanemo na pojasnilo, ki ga je dal evangelist sv. Janez prvim kristjanom, da je Bog namreč ljubezen.

Če pravimo: božič je danes, hočemo s tem reči, da je Bog s svojim učlovečenjem povedal svetu svojo najglobljo in svojo najlepšo besedo. In ta beseda govori človeštvu: Ljubim te, o človek in ljubim tvoj svet, v katerem živiš. To je skrivnost, ki je nedoumljiva tudi za vernega človeka, pa vendarle čista resničnost. Učlovečeni Sin božji deli usodo ljudi zaradi posledic izvirnega greha prvega človeka, deli usodo revnih v polnem pomenu te besede.

IZVOTLENA BOŽIČNA MISEL

Tej topli skrivnosti pa že od nekdaj dajemo tudi čisto zunanji, človeški poudarek. Božično veselje spremlja lepo bogoslužje, nanj nas pripravlja adventni čas in vrsta raznih običajev od adventnega venca do božičnega drevesa in postavljanja jaslic.

Toda prav ob pripravah na božič in sedanjem praznovanju tega praznika pa se nam nehote vsiljuje trdo vprašanje: ali nismo iz teh znamenj vernega razpoloženja napravili nekaj posvetnega? Kaj ne delamo božičnega drevesa zato, da pod njim postavljamo razna darila, s katerimi se potem bahavo ponašajo odrasli prav tako kakor otroci? Ali sploh še klečimo pred jaslicami, da bi premišljevali čudovito skrivnost učlovečenja božjega Sina ali pa nam je vse to praznično razpoloženje le še priložnost, da več in še bolj jemo in pijemo kakor sicer?

Ponekod po svetu, zlasti v anglosaksonskih državah in Severni Ameriki so simbole krščanskega božiča spremenili v reklamo, ki v razkošni svetlobi ponuja razno blago in vabi ljudi, da se odločajo za nakup stvari, ki prav nič ne spominjajo na revščino betlehemskega hleva in pastirjev. Adventni čas, ki naj bi bil čas priprave na božič, čas razmišljanja in resnobe, je postal čas najbolj oglušujočega poslovnega hrupa v celem svetu. V ta hrup se uvrščajo potovanja, razkošne zabave in prireditve. Božič postaja čedalje bolj praznik predvsem posvetnega veselja in uživanja, kar mu jemlje njegovo prvotno vsebino in jo siromaši, človeku pa zatemnjuje pravo notranje veselje, veselje, ki ga je betlehemskim pastirjem naznanil angel »za vse ljudstvo«.

Nič se ni čuditi, če ob takem popačevanju božiča pozabljamo tudi na bolnike, na reveže, na trpine vseh vrst doma in po svetu, na milijone lačnih. In se pri tem niti ne zavedamo, da smo k temu izvotljenju božične misli tudi mi prispevali svoj delež, ker tudi sami težimo bolj za zunanjim praznovanjem kakor za resnično duhovno zbranostjo. Ali se sploh zavedamo, da so tudi med nami še ljudje, ki jim božično razkošje ni v tolažbo, marveč prej vzrok za obup?

Kupčijski hrup in želja po uživanju sta nam popačila veliki praznik tihote, notranje zbranosti in iskrene vernosti. Otroci, ki samo čakajo, kaj jim bo prinesel »Jezušček«, so izgubili tisto strmenje pred jaslicami, ki naj bi jim pomenilo skrivnostno začudenje. Nič presenetljivega ni, če ob takem povsem zunanjem praznovanju božiča izgublja naša vera svojo življenjsko moč in če usiha krščanski idealizem.

VRNIMO BOŽIČU VERSKO VSEBINO

Svoj čas je prav krščanstvo s svojo preroditveno notranjo močjo dalo poganskim navadam novo vsebino. Tudi božični praznik je sad te življenjske sile krščanstva. Danes pa se dogaja prav obratno: kupčijski svet je božič pritegnil v svoje mreže, ga izrablja v svoje namene in ga spreminja v malika človeških src.

Rešitev pred tem odurnim popačenjem je le v obhajanju božiča na krščanski način. Obhajati ga je treba predvsem z večjo notranjo zbranostjo, z globljo vero, z večjim prizadevanjem v poglabljanje njegove skrivnosti, z mislijo, kako revne so bile jasli, v katerih se je rodil Bog in da se je razodel najprej revnim pastirjem.

Čedalje večja izbira raznih užitkov, zabav, razkošja in drugih možnosti lahkotnega ter brezskrbnega življenja je velika skušnjava, ki se ji premnogi vdajajo. Božič naj bi bil zato kristjanu poziv k večji zbranosti, k resnejšemu razmišljanju, k večji zmernosti, ki naj ga odvrača od ogabnega lova za denarjem, za raznimi užitki in za vsem tistim, kar mislimo, da moramo imeti tudi mi za vsako ceno, ker že imajo to drugi.

Zgled ubogega Deteta v jaslih bi moral oblikovati kristjana. Krščanski prazniki, predvsem božič, bi morali znova postati dnevi iskrene vere, globoke zbranosti tako v osebnem življenju kakor v življenju naših družin in naše družbe. Zmernost v vsem, tudi v oblačenju in v uživanju, pa skromnost in preprosto življenje bo bolj kot vse drugo prispevalo krščanski delež k obnovi človeške družbe. Samo iz tega duha lahko zraste moč krščanskega idealizma, moč, da si v hitrici sedanjega življenja vzamemo tudi dovolj časa za Boga in svojega bližnjega, za notranjo zbranost in odprtost za vse dobro.

Krščanski božič nam mora biti več, nekaj bistveno povsem drugega od tistega, kar je iz njega naredila posvetna gonja za nakupi in užitki. Samo tako bo božič spet božič, praznik notranjega veselja, tihe zbranosti, osebne in družinske sreče, praznik poglobljene vere v veliko skrivnost učlovečenja in odrešenja.

SVETI DAN

Dan Kristusovega rojstva je našemu ljudstvu nadvse svet. To pove že ime »sveti dan«. Na Beneškem mu pravijo tudi »sveti božič«, v Beli krajini pa »sveto rojstvo«; tam pravijo tudi, da gre vsak, ki ta dan umrje, naravnost v nebesa.

Slovenski božič je izredno pesniški in častitljiv. Vanj so naši predniki vložili svoje srce in dušo. Ohranimo častitljive božične običaje tudi mi, kjer pa prehajajo v pozabo, jih skušajmo oživiti.

POTREBNO JE NOTRANJE RAZPOLOŽENJE

Predvsem se potrudimo, da bomo že pred mrakom nehali delati in se zbrali doma; da bomo okrasili hišo in postavili jaslice; da bo tudi pri naši hiši kropljenje in kajenje svet obred vse družine; da se bomo z molitvijo spomnili svojih rajnih, z darovi pa revežev in otrok; da bomo iskali pravega božičnega veselja v božjem miru domače družine; da bomo vse šege in navade gledali v luči božjih skrivnosti in jim dali pravo krščansko vsebino.

Ista vera v božje odrešenje, izražena že v naši najstarejši božični pesmi, ki je prevevala naše prednike v srednjem veku in pozneje, v dobi kmečkih uporov in v času turških vpadov, v dobi kug, vojská in ujm ter vsakovrstnih stisk, ista božična misel je prevevala slovenskega človeka tudi v zadnji hudi vojni, ko je doživljal božič v trpljenju, v upanju po raznih bojiščih in v gozdovih, po ječah in taboriščih, na ogroženem domu ali v pregnanstvu. In enako prisrčni slovenski privid božjega rojstva si danes ustvarjajo tisoči in tisoči slovenskih ljudi, ki raztreseni po svetu, daleč od doma in domovine obhajajo božič. Morda bolj kakor kateri koli dan v letu so ta večer v mislih doma, za domačo mizo, ob slovenskih jaslicah. To božično občutje slovenskega človeka je čudovito lepo izrazil pisatelj Ivan Pregelj. Poslušajmo ga!

O NOČ NEIZMERNE SLADKOSTI!

Kolikor je src po slovenski domovini in po širnem svetu, toliko pesmi ti je pelo. Kolikor rosnih biserov spomladi na trati zeleni, toliko solzá nebeške radosti je izplakalo to noč ljudstvo ob Triglavu, od turških dni do danes. Toliko ur v enem letu! Toliko gorja!

V teh dremotnih večernih urah so pozabljene skrbi in bridkosti. En večer odtehta breme let in let. Kapljica nebeškega usmiljenja pogasi strahove srda in jada, zabriše kesanje, gorje in madeže preteklosti.

Vsa zemlja je Betlehem, vsi ljudje so otroci... Vsi? O Bog, kaj bi počeli sinovi slovenske matere, da nimajo slovenskega božiča, svojih božičnih pesmi, polnočnic, jaslic in svojega upanja v večno živega Boga in Odrešenika sveta Jezusa Kristusa!

Kongres o izseljeništvu naše dežele

V soboto, 13. decembra in sledečo nedeljo je bila v Vidmu konferenca o izseljevanju, o pojavu torej, ki je zavzel v deželnem merilu resnično zaskrbljujoč obseg. Pomislimo samo, koliko vasi v Beneški Sloveniji in Karniji je ostalo brez mladine ter brez zdrave delavne sile! V nekaterih hribovitih krajih, kjer ni ne duha ne sluha po industriji, obrtništvu ali turizmu, so ostale vasi že skoraj popolnoma prazne. Zaradi takšnega stanja je deželni odbor čutil potrebo po sklicanju konference o izseljevanju naše dežele, na kateri naj bi povedali svoja mnenja in dali svoje predloge izseljenci sami (preko svojih organizacij) ter razni strokovnjaki.

Toda izseljevanje ni samo pojav podeželja, temveč tudi mest. V Trstu in Gorici smo priča odhajanju diplomirancev, predvsem iz tehničnih fakultet, ki morajo iti v velika italijanska mesta ali pa tudi v tujino, ker jim doma ni mogoče dobiti primerne zaposlitve. Statistike nam povedo, da je veliko naših diplomiranih rojakov razpršenih po Švici, Nemčiji, v Milanu, Turinu itd., ker jih Trst in Gorica nista mogla primerno zaposliti.

Na konferenci v Vidmu so izvedenci preučili ta pojav ekonomske emigracije v Furlaniji-Julijski krajini v vseh razsežnostnih oblikah in so seveda skušali tudi ugotoviti vzroke temu pojavu ter poiskati končno ustrezne konkretne rešitve.

Na posvetovanju o izseljeništvu so bili prebrani štirje daljši referati, ki so jih bili napisali znanstveniki in strokovnjaki. Prof. Di Palma z rimske univerze je govoril o posledicah izseljevanja na zaposlenost in brezposelnost v Furlaniji-Julijski krajini. Prof. Frey z milanske katoliške univerze je imel referat o odnosu med izseljevanjem in procesom industrializacije. Prof. de Marchi s tržaške univerze je govoril o človečanskih in gospodarskih problemih izseljencev ter njihovih družin. Profesorica Assanti pa je osvetlila vsedržavne in deželne zakone v prid izseljencev.

Na konferenco niso žal v začetku povabili predstavnikov slovenskih izseljencev v Švici, ki so vključeni v Združenje slovenskih izseljencev iz Furlanije-Julijske krajine in imajo svoj sedež v Yverdonu ter 12 odsekov po vsej Švici. Na intervencijo samih prizadetih izseljencev ter na pritisk po politični poti (med drugim je svetovalec Liste slovenske skupnosti dr. Štoka takoj vložil formalno vprašanje na deželni odbor) pa so bili na konferenci prisotni tudi slovenski izseljenci iz Benečije.

Število tujih misijonarjev v Afriki pada

Kardinal Zoungrana je ob priliki letošnjega srečanja afriških škofov v Kampali (Uganda) opozoril na vznemirjajoč pojav, da je namreč v letih od 1959 do 1965, ko se je osamosvojila večina afriških držav, padlo število tujih misijonarjev za polovico. Kardinal je mnenja, da je tega upadanja krivo zmotno mišljenje, ki se je razširilo v Evropi in Severni Ameriki, da je namreč postala Afrika istočasno s politično samostojnostjo sposobna tudi za samostojno cerkveno last, kar pa je velika zmota.

1. januar: svetovni dan za mir

Val atentatov razburil Italijo

Italija žaluje, obsoja, se čudi in sprašuje, kako je mogoče kaj takega v današnji dobi, ki se sklicuje na demokracijo in človečanske pravice. Teroristični atentati pretekli petek v Milanu in Rimu so opozorili vse dobromisleče državljane na skupino skrajnežev, ki živi med njimi in skuša z nasiljem, eksplozijami in ustrahovanjem prevrniti sedanji družabni red in uvesti novega, ki bo zanikanje prejšnjega.

V Milanu je silna eksplozija v Narodni poljedelski banki povzročila 14 smrtnih žrtev in okrog 90 ranjenih. Šest od njih visi med življenjem in smrtjo. Med njimi je neki 12-letni deček, ki so mu morali odrezati obe nogi.

Bombo, ki pa k sreči še ni eksplodirala, so našli tudi na sedežu Italijanske trgovske banke v Milanu. Pač pa je prišlo do eksplozij isto popoldne v Rimu, tako v kletnih prostorih osrednjega sedeža Narodne banke dela in na spomeniku neznanemu vojaku na trgu Venezia. Pri tem je bilo 17 oseb laže ranjenih.

Seveda je ves policijski ustroj sedaj v polni akciji, da izsledi zločince, predvsem pa da odkrije središče, kjer se atentatorji pripravljajo. Že sredi avgusta je prišlo do usovršene vrste eksplozij na vlakih v Rimu, Milanu in Benetkah. Žal so ostali ti atentati do sedaj nepojasnjeni.

To pot se zdi, da so prišli krivcem na sled. Neki šofer iz Milana je namreč prepoznal moža, ki ga je bil v taksiju pripeljal v bližino milanske banke in je imel v rokah kovček. Gre za Petra Valpreda, ki je član anarhistične skupine »Ponte della Ghisotta«. Drug član te skupine, železničar Pinelli, si je že prej vzel življenje s tem, da je skočil z okna milanske kvesture. Skupaj z Valpredo je policija obtožila sodelovanja pri atentatu še osem oseb, ki so vsi mladi študentje.

Vsa italijanska javnost z neko nestrpnostjo pričakuje od vladnih krogov, kaj mislijo ti storiti za zaščito javne varnosti. Do sedaj se je vlada pokazala dovolj slabotno, kadar je šlo za kaznovanje motilcev javnega reda in uničevalcev tako zasebne kot skupne imovine. V parlamentu so se slišali zlasti s strani levičarskih strank glasovi le zoper »nasilje« policije, skoro nikdar pa jasne besede obsodbe zoper tiste, ki uprizarjajo na cestah poulične bitke, razbijajo vozila, zasedajo tovarne in šolska poslopja, napadajo tiste, ki hočejo delati in sramotijo organe javne varnosti.

Tako ne sme iti več naprej. Ljudje si ne želijo polkovniških vlad, prav tako pa ne neučinkovite demokracije, v kateri lahko nasilneži nekaznovano uveljavljajo svoje zločinske nagone, miroljubni državljani pa ostajajo brez učinkovite zaščite.

PROTESTIRAMO

Cenjenim uredništvom
Dela
Demokracije
Gospodarstva
Katoliškega glasa
Novega lista
Primorskega dnevnika
s prijazno prošnjo za objavo.

Pisatelj Boris Pahor je objavil pred nekaj meseci v Trstu knjigo ODISEJ OB JAMBORU, v kateri je v ponatisu zbral svoja razmišljanja o slovenski narodni problematiki, ki jih je zadnja leta objavljal v tržaški reviji Zaliv. Njegove misli so odjeknile v celokupnem slovenskem kulturnem prostoru, začenši s SR Slovenijo. To je prišlo do izraza ne samo v odzivu matičnega tiska, ampak tudi v več ali manj aluzivnih ideoloških nastopih oblastvenih predstavnikov, s članom Sveta jugoslovanske federacije Edvardom Kardeljem na čelu. Na vsak način uradno nasprotovanje pisateljevim tezam ni prestopilo okvira, ki je lasten prosvetljeni skupnosti, v kateri se ideja izpodbija z idejo. Bilo je vsekakor nepredstavljivo, da bi se v času odprtih meja, čedalje širše demokratizacije in združujočega se slovenskega kulturnega prostora, ideja začela izpodbijati z administrativno prisilo. To še najmanj v dneh, ko se tudi jugoslovanska kultura klanja junaškemu liku sovjetskega pisatelja Aleksandra Solženicina, njegovemu boju za svobodo duha.

Nepredstavljivo se te dni dogaja. Iz nepodbitnih virov izhaja, da se knjiga slovenskega pisatelja Borisa Pahorja, člana Društva slovenskih književnikov in slovenskega PEN-CLUBA, oblastveno zasega na območju SR Slovenije. Vrnjen je moral biti celo izvod, poslan knjižnici Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Pahorjeva esejistična zbirka ni kakšna izzivalna agitka, ki bi neodgovorno naskakovala sedanjo družbeno ureditev v matični Sloveniji. Nasprotno je prizadeto, dostojanstveno in kulturno napisana knjiga, v kateri slovenski pisatelj socialist, privrženec medvojne Osvobodilne fronte in povratnik iz nacističnih uničevalnih taborišč, uporablja neodvzemljivo pravico lastne svobodne presoje, ko pretresa določen zgodovinski položaj.

Zato podpisani javni in kulturni predstavniki

izjavljajo,

da se na kulturni ravni more oceniti oblastveno zaseganje Pahorjeve knjige samo kot dejanje izvenkulturne samovolje, ki mu kakršnokoli sklicevanje na tiskovno zakonodajo ne more odvzeti njegovega mračnjaškega bistva;
da se na politični ravni more isto dejanje oceniti samo kot absurd, ki bije v obraz najboljšim evolutivnim težnjam v tem delu Evrope;
da takšno dejanje neodgovorno ruši tisto enotnost slovenskega kulturnega prostora, h kateremu je slovenska kultura zadnji čas težila;
da takšno dejanje objektivno dokazuje, da njegovi pobudniki nimajo proti Pahorjevim tezam drugega argumenta kakor administrativno prisilo.

Zategadelj podpisani javni in kulturni predstavniki

izražajo

svojo ponosno solidarnost s slovenskim tržaškim pisateljem, s katerim se v tem trenutku, ne glede na nazorsko stališče posameznikov in tudi ne glede na konkretno vrednotenje avtorjevih idejnih izhodišč, identificira njihova lastna svobodna vest.

Laura Abrami, ravnateljica liceja »F. Prešeren«, Trst — *Karel Bajc*, profesor, Trst — *Marijan Bajc*, profesor, Trst — *Andrej Bratuž*, publicist, Gorica — *Ninko Černic*, profesor, Gorica — *Avgust Černigoj*, akademski slikar, Trst — *Marija Češčut*, članica SKAD-a, Gorica — *Rafko Dolhar*, občinski svetovalec, Trst — *Joško Gerdol*, radijski uslužbenec, Trst — *Anton Kacin*, upokojeni ravnatelj in slovenist, Trst — *Marija Kacin*, profesorica, Trst — *Metka Kacin*, farmacevtka, Trst — *Janko Jež*, ravnatelj učiteljišča »A. M. Slomšek« in slovenist, Trst — *Koren-Škerk Zora*, slikarka, Trst — *Milan Lipovec*, književnik, Trst — *Aleš Lokar*, univerzitetni docent, Trst — *Danilo Lovrečič*, publicist, Trst — *Mamolo Humbert*, profesor in pevovodja, Trst — *Marij Maver*, publicist, Trst — *Pavle Merku*, skladatelj in slovenist, Trst — *Danijela Nedoh*, publicistka, Trst — *Damjan Pavlin*, agronom, predsednik SKAD-a, Gorica — *Bruna Pertot*, književnica, Trst — *Alojz Rebula*, književnik, Trst — *Savina Remec*, književnica, Trst — *Mirko Rener*, profesor in likovni kritik, Gorica — *Saša Rudolf*, časnikar, Trst — *Lojze Spacal*, akademski slikar, Trst — *Milan Starc*, zdravnik, Trst — *Simoniti-Suhadolc Krasulja*, profesorica, Trst — *Zora Tavčar*, književnica, Trst — *Antek Terčon*, predsednik prosvetnega društva »I. Gruden« v Nabrežini — *Glavko Turk*, igralec, Trst — *Slavko Tuta*, publicist, Trst — *Vera Vesel*, profesor, Trst — *Vladimir Vremec*, publicist, Trst — *Edmund Žetko*, ravnatelj srednje šole »Sv. Ciril in Metod«, Trst — Šestorica članov Študentskega predstavništva na liceju »F. Prešeren« v Trstu — *Raul Kodrič* kot član Agitacijskega kolektiva na liceju »F. Prešeren« v Trstu.

★

★ **PROSVETNO DRUŠTVO »STANDREŽ« vošči vsem svojim članom in prijateljem blagoslovljene praznike ter srečno novo leto.**

Sv. Ivan

Letošnjo sezono so odprli v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu domači pevci in Marija Miot z recitacijo svojih pesmi v svetoivanskem narečju. To je bilo 16. novembra. Prireditev je zelo zadovoljila občinstvo, ki rado posluša naše domače pevce, in recitacija je po svoji snovi, po živahnem podajanju in v domačem narečju ustvarila prisrčno, domače vzdušje.

Dne 8. decembra je nastopil v naši dvorani pevski zbor »Jacobus Gallus«. Bil je to mrzel zimski dan z burjo nad sto km na uro. K sreči se je popoldne vreme nekoliko ublažilo, tako je bila udeležba kar lepa. Udeležencem gotovo ni bilo žal, da so kljub mrazu in zamrzlim cestam v višji legi tvegali pot v naš dom. Vsem se je bralo zadovoljstvo z obraza.

Morda kdo poreče: čemu v Marijinem domu toliko poezije in petja? Odgovor: Glasbena umetnost spada k naši srčni in umski kulturi. Od nekdaj so poudarjali, da petje blaži srce. Kultura je nekaka oznanjevalka verske vzgoje. Že pred vojno smo opažali, da so v krajih, kjer je bilo še kaj možnosti za kulturno delo, bolj zahajali v cerkev.

Več pozornosti, kot bi pričakovali, je vzbudil pri nas novi mašni obred. V novem maševanju se vadimo vsak dan pri zornicah, ki so zjutraj nekoliko zgodaj (ob 6.30). Zaradi mraza in burje je nekoliko manj udeležbe kot prejšnja leta.

Tudi letos bo na večer pred božičnim praznikom v naši župni cerkvi **slovenska polnočnica** in sicer ob 22. uri. Lani smo imeli lepo udeležbo. Naše stare božične pesmi vsem ugajajo. Dokler nismo imeli te slovenske božične polnočnice, nam je nekaj manjkalo.

Rojan

Sredi oktobra smo v našem listu poročali, da je praznovala 90-letnico življenja članica naše Marijine družbe Terezija Strgar. Takrat smo ji izrazili željo, da bi še kdaj prišla v rojansko cerkev, kamor je hodila vsako jutro k sv. maši več desetletij. Res je prišla v cerkev, toda samo za zadnje slovo. Tiho je zaspala za vedno v torek, 2. decembra zjutraj v bolnišnici Usmiljenih bratov v Gorici. V četrtek popoldne so jo prpeljali v Rojan, kjer so bile pogrebne slovesnosti s sv. mašo. Udeležba pri pogrebu je bila velika. Pogreba se je udeležil tudi msgr. Karel Musizza, večletni voditelj rojanske Marijine družbe ob koncu prve svetovne vojne.

Tako je zaključila svoje bogato zemsko potovanje. Bila je ena tistih žena, ki se ni ustrašila preizkušenj življenja, čeprav jih je bilo mnogo. Bila je velika častivka Srca Jezusovega. Stalno se je zanimala za misijone in jih podpirala. Tesno je bila povezana z Marijino družbo. Ko smo gradili Marijin dom, je vneto zbirala darove in zbrano vstoto vedno zaokrožila z osebnim darom. Prebirala je vse naše časopise in revije: Katoliški glas, Mladiko, Knjižice, Katoliške misijone, Mohorjeve knjige. Če bi bili vsi verni Slovenci tako zvesti svojemu tisku kot je bila rajna gospa Strgar, nam ne bi bilo treba tožiti o krizi našega tiska. Še marsikaj bi lahko zapisali, a to naj zadostuje njej v spomin in nam v spodbudo. Naj jo dobri Bog nagradi za vse molitve, vdano prenašanje trpljenja in dobra dela! Hčerkama gospe Dragici in s. Tereziti izrekamo naše sožalje.

S. Z.

Nesreča slovenskih redovnic

Povratki s pogreba postajajo zadnje čase usodni. Kdo se ne spominja, kako je po pogrebu župnika Likarja na Gorah nad Idrijo ob povratku izgubil življenje breginjski župnik Drole, trije pa so bili težko ranjeni.

Nekaj podobnega se je zgodilo pretekli četrtek, 11. t. m. Žrtve nesreče so bile tri slovenske redovnice iz kongregacije šolskih sester. V Dolini so pravkar pokopali 47-letno s. Justino Valentič. Na povratku v Trst je kmalu po šesti uri zvečer prišlo pri Boljuncu do čelnega trčenja. Vozilo, v katerem so bile slovenske redovnice, je bilo najbolj prizadeto. Sestri Mamerta Kobal iz Trsta in Rafaela Saksida, predstojnica Zavoda sv. Družine iz Gorice sta bili močno poškodovani, manj vozač avtomobila s. Anzelma Krašna. Želimo jim čimprejšnje ozdravljenje, saj je z njihovo začasno izločitvijo tako v Trstu kot v Gorici nastala občutna vrzel. Mi vsi pa pogosto prosimo Boga: Nagle in nepredvidene smrti na cesti, reši nas o Gospod!

† s. Justina Valentič

Preteklo sredo je umrla v tržaški bolnišnici šolska sestra Justina Valentič. Pokojnica se je rodila pred 47 leti v Škofijah. Več let je delovala v Dolini, kjer je učila v otroškem vrtcu. Vneto je tudi skrbela in raznašala naš tisk po domovih. Rada je obiskovala bolnike. Okrog sv. Miklavža se je bila prehladila. Sledila je gripa, tej pa pljučnica. Tedaj pa je popustilo srce. Pogreba z mašo, ki je bil v četrtek, so se vaščani množično udeležili, kar priča, kako priljubljena je bila pokojna sestra. Pogreba se je udeležilo tudi veliko število sosester ter devet duhovnikov. Pogrebni govor je imel dolinski župnik Albin Grmek.

Bazovica

V ponedeljek, 8. decembra je po dolgi bolezni umrl v tržaški bolnišnici naš dolgoletni cerkovnik Svetko Racman. Nad trideset let je vestno in z veseljem opravljal svojo cerkovniško službo. Zadnja leta je bolehal, zato se je moral odpovedati tej službi. Vsa župnija sočustvuje z žalujočo družino, se ji zahvaljuje za vse žrtve, ki jih je z očetom prenašala v božjo čast in v korist župljanov. Bog daj rajnemu Svetku zasluženo plačilo.

V Slomškovem domu se nadaljuje razstava ob petletnici delovanja društva.

28. decembra bo drugi nastop glasbene šole Slomškovega doma, ki je odpadel 8. decembra zaradi obolelosti gojencev. Nastop bo v kino dvorani ob 17. uri.

Slovesnost ob odkritju Prešernovega kipa

V četrtek, 11. decembra je bila v vhodni veži državnega znanstvenega liceja »Fr. Prešeren« slovesnost, na kateri so odkrili kip našega največjega pesnika, po katerem je šola poimenovana. Kip je delo akademskega kiparja prof. Franceta Goršeta, ki je pred več leti poučeval prav na omenjeni šoli. Proslave so se udeležili predstavniki dežele, prefekture, pokrajine in občine. Prisoten je bil tudi šolski skrbnik prof. Angioletti. Proslava je bila istočasno prva izmed vrste prireditev v počastitev 25-letnice obnovljenega slovenskega šolstva.

Na proslavi so govorili ravnateljica liceja prof. Abrami, šolski skrbnik prof. Angioletti in predstavnik dijakov Boris Pangerc. Kip je blagoslovil škofov vikar dr. Lojze Škerl. Mešani pevski zbor pa je pod vodstvom prof. Mamola zapel Prešernovo »Zdravico«.

† učiteljica Amelija Sancin

V nedeljo so pokopali v Škednju učiteljico v pokoju Amelijo Sancin, sestro bivšega didaktičnega ravnatelja v Škednju in pri Sv. Jakobu Ivana Sancina. Pokojnice se bodo Škedenjci spominjali kot narodno zavedne učiteljice. V hvaležnem spominu bo ostala tudi zaradi svoje darežljivosti, saj je marsikomu pomagala. Njene darežljivosti je bil deležen tudi marsikateri duhovnik onstran meje, kar pa ni bilo znano širšemu krogu ljudi, ker je bila pokojnica po svojem značaju zelo skromna.

★

★ **UREDNIŠTVO IN UPRAVA REVIJE-koledarja »Svetogorska Kraljica« v Trstu, ul. Rapicio 3 (34126) želi dobrotnikom in prijateljem za praznike Gospodovega rojstva in za novo leto Gospodovo 1970 mir in vse dobro.**

★ **KMEČKO-DELAVSKA ZVEZA V ŠTEVERJANU pozdravlja vse svoje člane ob priliki božičnih praznikov in jim želi uspešno novo leto.**

★ **PROSVETNO DRUSTVO »HRAST« IZ DOBERDOBA želi ob priliki praznikov Gospodovega rojstva vsem članom in prijateljem krščansko preživete praznike in božje varstvo v letu 1970.**

Izšle so Mohorjeve knjige 1970

RADIO TRST A

Spored od 21. do 27. decembra 1969

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: Vid Pečjak: »Drejček in trije marsovčki«. Prvi del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 J. Robert - J. Duvivier - H. Jeanson: »Marie Octobre«. Drama v dveh dejanjih. 17.30 Pri naših pevskih zborih. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Melodije iz filmov in revij. 20.30 Iz slovenske folklore: Ljudske pesmi.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. 13.30 Glasba po željah. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 17.55 Vaše čtivo. 18.30 Radio za srednje šole. 18.50 Zbor »Sant'Antonio Vecchio«. 21.00 Cvetje iz domačih gajev: Alojz Rebula: »V Sibilinem vetru«. Pripr. Jevnikar. 21.25 Romantične melodije.

Torek: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 18.30 Zagrebški godalni kvartet. 19.00 Otroci pojo. 19.10 Slovenske balade in romance. 19.45 Zbor »F. Prešeren« iz Kranja. 20.30 Menotti: »Amahl in nočni gostje«, operna enodejanka. 21.35 Nežno in tiho. 22.05 Zabavna glasba.

Sreda: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Franc Premrl«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke. 17.35 Jež: Italijanščina po radiu. 19.00 Fran S. Finžgar: »Selskega župnika sveti večer«. 19.20 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.30 »Sveta noč, blažena noč...«, izbor pesmi in motivov za sveti večer. 23.30 Pred jaslicami. 24.00-01.00 Prenos polnočnice iz župne cerkve v Bazovici.

Četrtek: 8.30 Slovenske božične pesmi. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za kitaro. 10.30 Bugamelli: La notte santa, simfonična slika. 11.00 Ansambel »Pleiades« iz Trsta. 11.15 Vittorio Calvino: »Zvezda je obstala«. Enodejanka. 12.00 Ljudske pesmi »Tam u Betlehému, tam u ni štalci«. 12.30 in 13.30 Glasba po željah. 15.30 Andrej Šuster Drabosnjak: »Ta sveti dan — veseli dan«. Božična igra. 17.30 Gospodovo rojstvo v glasbi. 19.10 Simonitijeva: »Pisani balončki« rad. tednik za najmlajše. 19.40 Glasbeno vezilo. 20.30 »V lučkah se svetijo tihi domovi«, božično razpoloženje v besedi in glasbi.

Petek: 9.00 Praznična matineja. 10.00 Reharjeva: »Štefanovanje na Slovenskem«. 10.15 Koncert orkestra tržaške Glasbene Matice. 10.45 Pihalne godbe. 11.15 Marija Peterlin: »Zvezdice, toliko zvezdic...«, božična radijska pravljica. 11.50 Božične harmonije. 12.30 in 13.30 Glasba po željah. 14.50 Folklora v glasbi. 15.30 Branislav Nušić: »Oblast«. Enodejanka. 16.15 Motivi iz filmov in glasbenih komedij. 18.15 Plesna čajanka. 19.10 Radijska univerza: Paolo Brezzi: Začetek krščanstva (8) »Preganjanja. Krščanski apologisti. Kultura in vera«. 20.30 Koncert operne glasbe. Igra orkester zagrebške opere.

Sobota: 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Iz starih časov. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 16.10 Operetne melodije. 17.00 Poje Milva. 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. 17.45 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu. 18.00 Moj prosti čas. 18.30 Zbor »E. Adamič« iz Ljubljane. 19.10 Pod farnim zvonom župne cerkve v Borštu. 20.30 Teden v Italiji. 20.45 Marodič: »Vrnitev Simona Radiča«. 21.30 Vabilo na ples. 22.30 Zabavna glasba.

★

★ **SVETOIVANSKA MARIJINA DRUŽBA V TRSTU in odbor Marijinega doma voščita vsem dobrotnikom vesel božič in srečno novo leto.**

★ **MARIJANISCE NA OPCINAH, predstojniki in gojenci se ob svetih božičnih praznikih hvaležno spominjajo svojih številnih dobrotnikov; vsem želijo srečen božič ter milosti polno in mirno novo leto.**

★ **KINO DVORANA V BAZOVICI vošči vsem svojim zvestim obiskovalcem vse najboljše za božične praznike in jim želi srečno novo leto ter naznanja, da bo za božič predvajan film »Velika tekma«.**

★ **SVETOIVANSKI MARIJIN DOM V TRSTU vošči vsem, ki ga obiskujejo in gmotno podpirajo, blagoslovljene praznike in uspešno novo leto.**

Sveti večer 1969

Pisatelj Karel Mauser je ob deseti obletnici smrti škofa Gregorija Rožmana v Clevelandu dejal, naj bi besede škofove iz leta 1959 bile v naših hišah še za leto 1969. Škof je namreč malo pred svojo smrtjo razposlal božična voščila, ki jih je že s tresočo se roko še podpisal, dasi je podpis komaj še mogoče spoznati. Tako je zapisano na voščilu:

»V revščini hleva in tihoti svete noči sta se pogleda deviške Matere in božjega Deteta prvič srečala, prvič sta se zazrla drug drugemu v oči. Vsa blažena in prevzeta od svete ljubezni občuduje Mati novorojenčka, ki ga je Sveti Duh upodobil v njenem deviškem telesu, učlovečeni Bog pa prvič s človeškimi očmi zre svojo mater. Božja ljubezen in človeško hrepenenje po Bogu sta se po dolgih tisočletjih zopet sešla.

Mati Marija, pokaži nam po tem izgnanstvu Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa, in pomagaj nam, da bomo še druge z besedo in zgledom učili Jezusa spoznavati in ljubiti.«

In škof je dodal samo še besede za božično in novoletno voščilo, za praznike, ki jih na zemlji ni več doživel. Tako blizu sta si smrt in življenje. Vsak dan ju doživljamo in vendar oboje ostane preprosto. Nič ne prinesemo s seboj in tudi nič zemeljskega ne odnesemo v onostranstvo. Vmes je naše življenje, ki naj bi našlo svojo polnost v ljubezni. Življenje nas uči, da je ljubezen osnova, prava resničnost vsega drugega. Ljudje morejo graditi svoje življenje na čemur koli: nekateri na bogastvu, drugi na znanosti. Ob koncu pa spoznajo, da so s tem pokrili le svojo nebogljenost. Ničesar ni več, kar bi jim ostalo. Zato se tudi velika večina obrne, da poišče ono, kar je večno, kar je nadaljevanje življenja na zemlji, dasi v drugačni obliki.

VSAKEMU ČLOVEKU JE BOŽIČ NEKAJ DOMAČEGA

Ljubezen hoče predanost. Lahko se izročimo ideji, človeku, delu, vsemu, kar naj bi sestavljalo naše vsakdanje življenje. Največja pa je predanost Bogu, ki izhaja iz ljubezni v našem vsakdanjem življenju. Končno je res ljubezen božja skrivnost. Pravimo po sv. Pavlu, da je Bog ljubezen. Je to v svojem polnem bistvu. Iz tega se je Bog sam učlovečil. In bo prav to vzrok, da nevede ves svet praznuje božične praznike.

Vse velike stvari so preproste in vsi jih razumemo. Tako tudi vedno ostanejo, ker izhajajo iz narave in teže po globini.

Tudi božič vkljub šumnemu praznovanju ostane tisti skriti del človeka, ki hoče najti srečo in mir. Bernhard Härring v svoji knjigi: »Koncil se pričenja zdaj,« pove: »Življenje sloni na ljubezni, ki je velika, vse zajemajoča ljubezen, preprosta zato, ker je velika resničnost, ker je božja skrivnost in prava narava Cerkve« (str. 64).

Mi sami čutimo pomanjkanje te velike resničnosti in vendar je iz nje črpal koncil, iz nje prihaja obnovitveno delo v Cerkvi in svetu. Vse je kakor novo rojstvo, nov božič. Ne velja to le za Cerkev, velja za nas vse.

V ljubezni se začne novo življenje, tudi naše se je tako začelo. Rojstvo pa je še marsikdaj polno trpljenja in bolečin. In vendar je že marsikatera mati povedala: »Saj je res, a je vendar vse takoj pozabljeno, ko vzameš svojega otroka v naročje«. Koliko očetov trdi: »Vedel sem, da more človek imeti svojega otroka rad, a da bi ga tako rad imel kot ga sedaj imam, tega nisem vedel«.

V jaslicah vidimo revščino in pomanjkanje najbolj preprostih stvari, ki so potrebne za življenje. A vendar je vse v neki skladnosti: pastirska votlina, jasli, rojstvo. Vse je izšlo iz globine božje ljubezni. Pot, ki si jo je Bog izbral, je splošno človeška.

NISMO SAMI, BOG JE Z NAMI

Ko bomo v teh dneh stali pred jaslicami, bo za nas vseeno, ali so velike in lepe, izrezljane umetniško nekje na Tirolskem, ali le iz papirja izstrižene, ali je množica pastirjev v pestrih vzhodnih barvah ali v obleki sedanje dobe; glavno je, da je tam novorojeno Dete s svojo materjo in krušnim očetom. Dosti za našo božično misel: Bog se je rodil na svet!

Zato je božič dan tihega globokega notranjega veselja. Brez števila je zapisanih božičnih zgodb: zgodb, ki kažejo na dobroto in ljubezen v človeku in svetu. Med temi je tudi naša zgodba, ki ni nikjer zapisana in verjetno tudi ne bo. Vredna je toliko, kolikor smo mi sami vredni, zapisana v božjo knjigo življenja, ki bo odprta nam nekega dne, da bomo spoznali vrednost svojega življenja.

Dober prijatelj je zapisal za deseto obletnico na podobico v spomin škofa Gregorija:

»Zgled sem vam dal«,
da bi tudi vi:
svoj narod do konca ljubili,
za brate križ nosili,
sovražnikom odpustili,
Marijo kot mater častili,
skozi viharje vero ohranili
in ob smrti plačilo križa dobili.

Msgr. Ignacij Kunstelj, Rim

Nočemo več živeti

Vsak človek ljubi življenje, saj je to za zveličanjem duše največji dar božji. Tudi Slovenci smo ljubili življenje in ga ljubimo. Vendar bi moral to trditev popraviti: Ljubimo svoje življenje, ne pa življenja bližnjega. Tako vsaj bi moral sklepati iz dejstev, ki jih opažam po slovenski zemlji.

SLOVENSKE CESTE SO KRVAVE

Pod tem naslovom je ljubljansko «Delo» dne 18. novembra t. l. objavilo članek, v katerem prinaša statistiko o smrtnih nesrečah na cestah širom po Sloveniji. Članek se začenja: »Minuli teden je bilo v Sloveniji 215 prometnih nesreč. Štirinajst ljudi je umrlo, 85 se jih je hudo ranilo, 120 pa laže. Gmotne škode na vseh vozilih je približno za 777.000 ND.» Ob koncu članka poda še statistiko prometnih nesreč v celem letu od januarja do novembra: v Sloveniji je bilo v teh mesecih 1159 prometnih nesreč. Umrlo je 433 oseb, hudo se jih je ranilo 3450, laže pa 4775.

Ti podatki so marsikoga presunili. Tako je neki bralec iz Ljubljane napisal pismo pod naslovom »Promet ali vojna?«, ki ga »Delo« objavlja v številki dne 21. novembra. V pismu se podpisani Dragotin Sojnik vprašuje, za koliko tednov nas je še Slovencev, če se bomo še naprej tako pobijali na cestah. Vzroke za toliko nesreč vidi v slabih cestah, a še bolj v neodgovorni vožnji slovenskih šoferjev.

SLOVENSKE KLINIKE V SLUŽBI SMRTI

Nadaljnje hudo dejstvo so prostovoljni splavi.

Tudi v našem listu smo opozorili na strahotni pojav prostovoljnih splavov, ki so se razširili med slovenskimi ženami. Pa smo zaradi tega prejeli iz Boljunca pismo, v katerem nas neki brezimni AC ostro graja zaradi tega. Tako piše v svoji precej tržaški slovenščini: »Lahko vam dokažem, da imajo naše žene prav, če nočejo imeti več otrok. Dva, trije otroci so zadosti vsaki materi, še bolje pa, če je samo eden. Kaj govorite vi gospodje okoli »Katoliškega glasa« o 12 ali 13 otrocih. Ali mislite, da smo rojeni v vrečah? Tisti, ki imajo danes 50 let ali več, vedo povedati, kako je bilo v tistih časih, ko je bilo dosti otrok. Dostikrat so trpeli glad in mraz ter spali na seniku, hodili bosi in raztrgani tudi v šolo in k maši. Ali želite, da bi bilo tudi danes tako? Tudi starši so trpeli, kjer je bilo dosti otrok, ker ni bilo dosti denarja za preživljanje cele družine. Torej nobene sramote ni za žene, ki čakajo v kliniki, da se znebijo otroka, ki ga imajo pod srcem.«

Dobesedno smo navedli odlomek iz pisma, ki smo ga prejeli, le jezik smo nekoliko popravili. Odlomek smo navedli zato, ker iz njega veje miselnost mnogih naših ljudi, tako da smemo reči, da je res »glas iz ljudstva«. Toda kaj pove ta »glas«?

Predvsem moramo pojasniti, da je problem prostovoljnih splavov na Slovenskem sprožil dr. Janžekovič v »Novi poti«, ki je glasilo CMD, v članku: Nekdo mora zakričati! Za tem člankom, ki mu je pri nas posvetil veliko pozornost »Novi list«, so se oglasili še drugi listi, tostran in onstran meje, ki so isto vprašanje obravnavali z raznih stališč. Torej naj g. AC ne misli, da smo vprašanje sprožili mi in da smo edini med Slovenci, ki obsojamo prostovoljne splave.

Druga misel, ki se vriva v pismu našega »slučajnega bralca« s Tržaškega (pravi namreč, da je slučajno bral naš list), je prikrita obsodba naših mater izpred 50 let, ki so imele veliko otrok. Jaz sam sem iz družine, kjer nas je bilo sedmero otrok in kjer smo fantje res spali na seniku in hodili bosi in strgani in včasih tudi lačni v šolo in k maši. Toda danes, ko smo si vsi, ki smo vojno preživeli, dobili vsak svoje mesto v človeški družbi, smo hvaležni naši materi, da ni naredila tega, kar naš »bralec« hvali pri modernih ženah. Hvaležni smo ji in vsi radi obiskujemo njen grob, ker nam je v življenju dajala najlepši zgled neizčrpne požrtvovalnosti in ljubezni. Nanjo imamo vsi najlepše spomine in ko pridemo skupaj, se najrajši pogovarjamo o pokojnih starših.

Bodo li kaj takega učakale po smrti tudi tiste žene, ki jih sedaj hvali naš »slučajni bralec«? Bodo tudi nje hvalili otroci po smrti zaradi njih neizčrpne požrtvovalnosti in ljubezni do otrok? Saj se za odpravo plodu največkrat odločijo iz egoizma.

UMOR ROJENIH IN NEROJENIH JE ENAK ZLOČIN

Ko govorimo, da je umor nerojenih otrok umor in zločin, nočemo s tem trditi, da morajo imeti starši toliko otrok, »kolikor jih Bog da«. Vsi kristjani vedo, da Cerkev tega ne zahteva in Bog tudi ne. Danes govorimo o »odgovornem starševstvu« in da omejevanje števila otrok ni samo na sebi nič slabega. Slabo utegne postati zaradi nemoralnih sredstev, ki jih pri tem ljudje uporabljajo. Najbolj nemoralno sredstvo je pa gotovo prostovoljni splav, ki je enostavno umor. Saj otrok ne začne živeti, ko se rodi, temveč živi že dolgo prej. Zakaj ta hinavščina, da kaznujejo mater za umor otroka, tudi če se zgodi samo deset minut po rojstvu, nimajo pa za zlo, če se isto izvrši kaj pred rojstvom? Ali ni otrok zmeraj otrok s pravico do življenja, ali je rojen ali se ni še rodil?

To je naše gledanje in vemo, da nismo sami. Vemo, da je z nami tudi človeška vest.

Zato ostanejo za nas klinike, kjer se vršijo neodgovorni prostovoljni splavi, enostavno morišča, kakor so morišča Južni Vietnam in Južni Sudan, pa Biafra in berlinski zid. Kjerkoli se prostovoljno ugonablja človeško življenje, tam je morišče. Kajti vsako življenje je sveto.

Zato pa naj bi bilo res vsakemu človeku, vernemu ali nevernemu, življenje sveta in nedotakljiva vrednota, ki jo bo čuval povsod, zlasti še na cestah, da ne bodo po krivdi šoferjev krvave, in na porodniških klinikah, da se bodo tam nova življenja prižigala, ne pa zločinsko ugašala. **(r + r)**

Božično pismo p. Rudeža

V začetku letošnjega julija sem prejel od g. Krečiča pošiljko s figurami za jaslice. Bog plačaj! Lani sem bil kar v veliki zadregi, ker nisem imel ničesar za praznovanje božičnih skrivnosti. Prav v zadnjem hipu sem dobil čisto majhne jaslice pri neki italijanski družini. Naši ljudje so jih bili zelo veseli. Da je le bilo nekaj, kar je spominjalo na Kristusovo rojstvo! Prišli so tudi anglikanci in zaprosili za skupni večer božičnih pesmi. Jaslice v kotu v svojem uboštvu so spontano vzbujale občutke tistega prvega božiča. Anglikance je izredno očaralo petje naših otrok v treh jezikih: angleškem, bemba in nyanja jeziku. Zelo je vžgala pesem »Na polnoči grede«, ki sem jo po afriško prikrojil.

MOJA ŽIVLJENJSKA ZGODBA

Nekateri bi radi vedeli, kako sem zašel v to daljno Zambijo, od koder pisarim in »prosjačim« vsako toliko časa. V duhovnika sem bil posvečen leta 1946 v Gorici in nato poslan za kaplana v Cerkno. Tudi ječo sem tedaj okusil. Tri leta kasneje sem vstopil k jezuitom v Zagrebu. Leta 1956 so me predstojniki poslali v Avstrijo, da končam svoje študije. Naslednje leto sem že bil v Londonu, da se naučim angleščine. Koncem leta 1958 sem se pa znašel v današnji Zambiji. Prevzel sem samostojno misijonsko postajo Kapoche na robu lusaške nadškofije. Upravljal sem jo kar šest let, dokler me niso premestili v Lusako, glavno mesto Zambije. Leta 1965 sem obiskal Jugoslavijo z namenom, da še koga pridobim za misijone. Predstojniki jugoslovanske province so se ob mojem pripovedovanju odločili, da ustanovijo v Zambiji lastno misijonsko področje. Sedaj je v tej deželi že okoli deset naših jezuitov. Vsi so se izkazali za izredno dobre delavce. P. Kokalj n. pr. vodi največjo župnijo v mestu Lusaki (80.000 ljudi, 10.000 otrok in 12 šol!), p. Andjelić upravlja bližnje mesto Kabwe z 20.000 dušami, p. Tomažin dve misijonski postaji na robu nadškofije, bogoslovec Rozman pa je profesor v lusaškem semenišču.

Jaz sem večen popotnik, pravi blodeči klerik. Po svoji vrtnitvi iz Jugoslavije sem bil najprej poslan v Kapoche, dve leti nato premeščen v samo mesto Lusaka, da pomagam p. Kokalju, ki je komaj prišel, nato sem šel znova na podeželje, da ustanovim novo postojanko. Bil sem pa tam le mesec dni, kajti smrt je strašno posegla v naše vrste. V dveh mesecih so umrli kar trije patri. Zopet so me poklicali v mesto in mi dali novo župnijo Chelston. Župnišča še nimam, za cerkev pa mi služi farna dvorana. Enkrat na mesec obiščem tisto področje, sto km od Lusake, kjer bi moral ustanoviti novo misijonsko postajo. V Chelstonu je treba govoriti štiri jezike, na podeželju še tri druge.

DUHOVNIK MORA ZNATI JEZIKE

V Chelstonu živi tudi nekaj furlanskih družin. Z njimi se pogovarjam v njih narečju. V Vidmu sem namreč preživel kot gojenec zavoda Renati štiri leta od 1930-1934 in še vedno kaj po furlansko zapojem, najraje ko potujem z otroki v avtu: Se tu vens lassù ta cretis, Biele l'albe matutine, Passe in alt su la marine, Se vares di maridami, Zdrindulajte, Olim bevi, O ciampanis de sabide sere... Tako mi celo furlanščina prav pride. Neki star Furlan me je ravno zato zaprosil za svete zakramente. Nato sem mu še na grobu spregovoril za slovo. V Gorici pa slišim, da italijanski duhovniki Slovence kar po italijansko pokopavajo, češ da »tutti capiscono l'italiano«. Pošteno to ni in v duhu Cerkve tudi ne. Naj bi se prišli širokosti in odprtosti do jezikov sem učit!

Pri vas je sedaj zima, pri nas pa, ker smo pod ravnikom (ekvatorjem), poletje. To zato poudarjam, ker sem takrat, ko sem bil v Vidmu, strašno trpel na ozeblinah. Vsaj teh sedaj nimam več. Mnogo pozdravov vsem, vaš v Gospodu

p. Radko Rudež

Iz Slovenije

Postna postava v Sloveniji preurejena

Slovenski škofje so preuredili postno postavo. Glavna sprememba je v tem, da za petke med letom ni več stroge obveznosti zdržka mesnih jedi. Zdržek ostane v veljavi le na petke v postnem času.

Verniki si lahko sami izberejo namesto zdržka od mesa drugo spokorno delo. Tako delo je na primer: odpoved kakšni priljubljeni jedi, odpoved pijači, kajenju, nepotrebnemu razvedrilu, telesno ali duhovno delo ljubezni, določena molitev, obisk maše, nekaj rožnega venca, duhovno branje, zlasti branje sv. pisma, lahko tudi posebno prizadevanje, da bi v petek potrpežljivo nosili svoj življenjski križ, itd. Vsekakor naj bo to neka odpoved, žrtev, ki nas spomni, da smo po božji zapovedi vsi dolžni delati pokoro.

Iz tega vidimo, da bo tudi za Slovenijo veljala v bodoče enaka postna postava, kot jo imamo že nekaj časa v Italiji.

Cerkev naj razdeli svojo zemljo

Dvainosemdeset perujskih duhovnikov pravi, naj Cerkev razdeli zemljo, ki jo poseduje. Vlada je začela izvajati zemljiško preosnovo preteklega junija in delo vlade naj podpre tudi Cerkev. Ti duhovniki so tudi mnenja, naj se predstavniki Cerkve ne udeležujejo raznih prireditev bogatih krogov, ki zavirajo socialno preosnovo države.

Iz dnevnika češkega duhovnika

Sedeminštirideset let šteje trenutno ta duhovnik. Leta 1947 je bil posvečen, naslednje leto že obsojen zaradi svoje vere. 8 februarja 1960 je bil po dvanajstih letih krivične ječe spuščen na svobodo. Tedaj je začel pisati svoj dnevnik.

8. februarja 1960. — Dosegel sem svobodo, a za kako ceno! Ob izpustitvi iz zaporov sem bil opozorjen: »Ne opravljajte svojega poklica! Če se boste zoper to pregrešili, vam ne uidejo tri leta prisilnega dela. Vedite, mi vemo vse.«

— — —

11. februarja 1960. — Dobil sem delo v nekem skladišču. Rekli so mi, da me sprejmejo zato, ker smo duhovniki pošteni in ne krademo kot neverujoči. Strašno je, ker ne morem darovati sv. maše vsak dan. Saj vem, da tega nisem dolžan, toda kdo se bo skliceval na to, če pa moja duša kriči po srečanju s Kristusom.

— — —

1. maja 1960. — Bal sem se že, da bom postal ex-duhovnik. Domov se vračam zbit, dostikrat ne morem več moliti brevirja zaradi utrujenosti, sv. mašo sem zadnje čase mogel opraviti le dvakrat tedensko. Čutim, da gre z menoj navzdol. Bojim se, da ne bom vzdržal.

— — —

6. maja 1960. — Ostal bom duhovnik. K meni se je preselila teta. Tako bom lahko maševal vsako jutro ob štirih in pol. Ko ves svet še spi, bom jaz opravljal daritev sprave. Nihče me v tem ne more nadomestiti. Že nimam več strahu.

— — —

25. decembra 1966. — Božič, praznik ljubezni in svetlobe. Za mene in moje duhovske sobrate je vse ena sama noč. Na stotine nas je, ki se preživljamo po tovarnah. Ni nam dano uživati zadoščenja, ki je povezano z delom za duše. Nikdar ne krščujemo. Nikomur ne smemo govoriti o Bogu. Pokonci nas drži le sv. maša in opora naših vernih mater, ki nas spremljajo kakor Mati božja Kristusa na križevem potu življenja. Bolj upravičeno kot naši bratje z Zahoda bi lahko prosili za odvezo od duhovniških dolžnosti. Naši komunisti duhovniške odpade v zapadnih deželah zmagoslavno naznanjajo in poveličujejo. Boli nas ta nezvestoba, a mi hočemo ostati zvesti dani besedi in sprejetim obveznostim. Bog nam bo pri tem pomagal.

— — —

13. maja 1968. — Kakšno presenečenje! Dali so mi potni list. Prvič v življenju morem iti v inozemstvo. Na Dunaju sem. Danes sem bil navzoč na univerzi pri eni izmed teoloških konferenc. Pa me je groza, kaj vse sem slišal! Govorniki, vsi proslavljeni profesorji, dvomijo skoro o vsem. Kristus, komaj da je živel, zakramenti niso drugega kot magija, sveto pismo je treba očistiti mitologije (izmišljenih zgodb), cerkveno učiteljstvo je spletkarsko in lahkomiselno, Cerkev potratna. Na vsako tako trditev sledi ogromen aplavz, res je, da iz rok mladega rodu, a tega je največ prisotnega. Torej to je toliko opevana svoboda zapadnega sveta! Če bi doma izrekel le polovico teh napadov na papeža in na »spoštovane gospode škofe«, bi že postal minister za zdravstvo (namig na ministra Plojharja, ki je bil vodja duhovnikov-borcev za mir in od Cerkve suspendiran zaradi sodelovanja s komunizmom. V času Dubčekovega vladanja je bil odstranjen. - Op. ur.).

— — —

14. maja 1968. — Spet prisostvujem eni izmed konferenc. Opazil sem, da me neki starejši duhovnik ne spusti z oči. Izgledam mar res tako predpotopno? Po predavanju pride k meni: »Veste, čudil sem se vam, da še molite brevir. Pri nas ga mladi duhovniki ne molijo več. Pravijo, da je treba častiti Boga v duhu in resnici, ne pa z ustnicami...«

— — —

14. aprila 1969. — Dubčeka sicer ni več, a svoboda v moji domovini še ni popolnoma zatrta. Tako sem mogel napraviti te dni potovanje na Nizozemsko. Stanujem v hiši za duhovnike. 24 jih je, a ne mašujejo. Pravijo, da je dovolj, vsakih petnajst dni. Kapela je podobna sajasti peči, vsa v črnem kamenju, brez vsakih svetih znamenj. Pač pa so sobice duhovnikov zelo udobne. Pa vpijejo na vsak korak o bogastvu Cerkve in o razsipnosti škofov. V kapeli je vsak dan maša za tri ženske (kasneje sem zvedel, da so nekake redovnice, seveda v civilu).

— — —

16. aprila 1969. — Vsak dan novo presenečenje. Mladi duhovniki se čudijo, da še molim brevir. To da je prišlo iz mode. Namesto tega je treba brati sv. pismo. Vprašam, kolikokrat ga berejo. V zadregi so. Razumem: lažejo samim sebi. Zanje je vse preživeto: molitev, milost, vera. Sprašujem se, kakšna naj je še razlika med njimi in med dobrim poganom ali navdušenim epikurejcem (uživanjaželjnežem). Bojim se, da jih slednji prekašajo v marsičem. Živela taka »naprednost«!

— — —

17. aprila 1969. — Vračam se v domovino, kjer se bom morda v kratkem spet znašel v ječi. To pot se je ne bojim več. Na vlaku mislim na moje komunistične mučitelje. Kako nerodni so bili z nami. Na Zapadu je hudič z nič nasilja, pa zato z boljšimi prijemi dosegel mnogo več kot naši. Očividno vodi pomanjkanje svobode k Bogu. Zato živela komunistična »svoboda«!

Marija pri jaslicah

Pastirčki pred hlevčkom,
ki v jasli strmite,
vi svetli krilatci
z nebeških višav:

poglejte, zaspal je
moj Jezušček zlati...
Še veter je utihnil,
ki veje z dobrav.

Ve palme zelene,
takò ne šumite,
moj sinček je komaj
zaprl bil oči...

Vsi tiho bodite,
neslišno molite,
da Detece božje
se spet ne zbudi.

Nebeški duhovi,
pokrijte mi Dete,
s svojimi krili
varujte ga zlà;

in za uspavànko
zapojte po tihem:
Slava Mesiji,
v višavah nebà.

Tugomir — Marij Birsa

Lani za božič je Marij Birsa, s pesniškim imenom Tugomir, poslal našemu odgovornemu uredniku Fr. Močniku gornjo pesem z izrazi božičnih in novoletnih voščil. Prav gotovo bi se tudi letos oglasil s kako svojih božičnih pesmi, a božje Dete v jaslicah, ki ga je tako rad opeval, ga je prejšnji teden poklicalo k sebi, da že pri Njem slavi praznik Gospodovega rojstva. Danes objavljena pesmica pa naj bo tudi naš izraz spoštovanja in hvaležnosti do tega vernega in zavednega Slovenca, sina goriškega mesta.

Vrednost in pomen cerkvenih zborov

Na Reviji tržaških cerkvenih zborov 30. novembra 1969 v Kulturnem domu v Trstu je priložnostne besede spregovoril dr. Zorko Harej. Njegove misli bodo gotovo zanimale tudi naše bralce, zato jih seznanjamo z njimi.

Misel mi sili v dobo, ko sem kot deček željno čakal, da se s kora v domači cerkvi oglasi pevski zbor. Tisto dobro ali manj dobro petje je predstavljalo za mene dogodek in doživljaj kakor za mnoge moje vrstnike, tedaj in pozneje do druge vojne. To je bilo naše edino glasbeno in sploh kulturno izživljanje v tisti dobi. Kdor se je zanimal za svetno petje, je to delal kradoma. V splošnem smemo reči, da je bila na Primorskem — skoraj v vsej dobi med vojnama — cerkev tudi svetišče, kjer se je slovensko glasbeno izročilo ohranilo in razvijalo.

Spomnimo se na vrsto dobrih skladateljev, ki so takrat med nami ustvarjali in pustili opazne sledove predvsem, kar je iz povedanega umevno, v cerkveni glasbi. Do preteklega tridesetega leta je bilo še izdanih nekaj zbirk svetnih pesmi; poslej se je dejavnost naših, na Primorskem živečih skladateljev, osredotočila skoraj izključno na področje cerkvene glasbe. V desetletju 1930-1940 so izšle štiri zajetne zbirke cerkvenih pesmi, ki so, glede na čast in prostor nastanka, nekaj veličastnega in bi bile v ponos tudi večjim narodom.

In ker po naravnem pravilu pišemo za bravce in skladamo za tiste, ki bodo peli ali igrali ali skladbe poslušali, se je zgodilo, da je bilo gasbeno zanimanje tedaj veliko, da je v tistem času nastalo mnogo zborov, ki so v petje osredotočili kulturno prizadevanje naših vasi. Zrastlo je mnogo dobrih pevovodij in organistov, ki so čuvali v tisti težki dobi plamen slovenske narodnosti, kulture in jezika.

Še eno prednost imajo cerkveni pevci: pogosto, če ne že vsako nedeljo so vključeni v duhovno dogajanje in bi jim zato morala biti duhovna vsebina umetniških del bližja in dostopnejša. Seveda velja pri petju mnogo tehnika, to je materialna sposobnost reproduciranja vokalnih skladb. Ker so naše telo in naši organi edini posredovavci pevskih umetnin, malo koristi vsa naša duhovna dovzetnost, če ti niso izurjeni in pripravljeni. Zato je potreben študij in veliko vaj. In prav nastop, kakršen je bil v Kulturnem domu, predstavlja spodbudo za boljše in bolj urejene pevske vaje ter priliko, da strnemo svoje moči in zberemo svoja preveč raztresena zanimanja.

Vemo, da so pevski zbori nestalni in spremenljivi: včeraj je neki zbor še lahko nastopil, danes ne more več, ker je kdo od pevcev zbolel, dela ali je drugače zadržan. Prav v zvezi z zborom smemo upravičeno govoriti o njegovi enkratnosti. Tudi pevovodij nam primanjkuje. Želeti bi bilo, da bi vsaka pevska skupina imela svojega, ki bi med svojimi pevci živel. Da se kdo sem in tja vskoči, ne prinaša zboru trajne koristi. Tudi so pevci v nekaterih zborih začetniki, ki šele ubirajo prve korake v petju.

Za trenutek se ustavimo z mislijo prav pri teh zborih, posejanih po naših vaseh in po mestu, kateri v težkih razmerah, ki jih vsi, ki se količkaj s tem pečajo, poznajo: neplačani, malokdaj pohvaljeni, pogosto grajani, opravljajo svoje versko, narodno in kulturno poslanstvo kakor tudi premnogi pevovodje, ki tiho in neopazno polagajo kamenček na kamenček v zgradbo našega duhovnega premoženja ter bogatijo našo duhovno dediščino. Dajmo jim zasluženo priznanje!

»Karitas« za Banjaluko

Avstrijska katoliška organizacija »Karitas« je kupila 50 železniških vagonov, za katere je potrošila 75.000 šilingov, in jih poslala v Banjaluko. S tem želi pomagati, da bi večje število ljudi dobilo začasno streho. Poslala bo tudi 50 peči, da bodo z njimi lahko ogrevali te vagone.

STRAH PRED SPREMEMBAMI

Še vedno najdemo po naših župnijah ljudi, ki se bojijo sprememb. Mislijo si, da bo vse razpadlo, če se kaj predrugači, v cerkvi kaj obrne, olepša, s starimi šarami pomete, oltar obrne, sveče prestavijo, zavese odstranijo. V svoji hiši so že vse preuredili, le v cerkvi mora vse ostati pri starem. Žal, še naletimo na tako mišljenje in ubogi tisti župnik, ki ima opravka s take vrste ljudmi.

Da se najdejo nasprotniki Cerkve, ki so nasprotni vsakim novostim in spremembam, to se razume. Ti se sprememb bojijo, ker vidijo, da je Cerkev sodobna in da se zna prilagoditi novim časom. Da se pa včasih dobri kristjani protivijo olepšanju cerkve, preureditvi službe božje, je pa že težje umljivo in sprejemljivo. Včasih naletimo na tako zadržanje tudi pri kakem članu pevskega zbora. Tako smo peli in tako bomo peli!

V BOGOSLUŽJE NAJ PRIDE NOVA MISELNOST

Odstranimo tako gledanje! Pripravimo se na to, da bo novo tudi lepo in da bo tudi naše. Brez truda seveda ne gre. Pevci, organisti, skladatelji, umetniki se bodo morali malo pogovoriti, kaj se da narediti. Kje bo treba kaj sestaviti, komponirati. Veliko novih poti nam odpira nova preureditev svete maše! Treba jo je preučiti in spoznati. Nakazana nam je nova pot in vrata so na stežaj odprta.

Ali že vemo, kaj so ukrenili pri sosedih, v sosedni župniji? Kako so se tam pripravili? Kako so cerkev preuredili? Ko gremo okoli po svetu, pozanimajmo se tudi za te novosti. Vedno bomo kaj novega in lepega odkrili; predvsem pa to, da je povsod lepo, doma pa najlepše. Ni treba, da se skrivamo pred drugimi, a tudi od drugih se lahko marsikaj naučimo.

KAJ TERJA NOVA OBLIKA MAŠE OD NAS

O točnosti smo že večkrat govorili. To je važna zadeva za mašo, ki je občestvenega značaja. Zamudniki se le težko sprijaznijo z mislijo, da so tudi oni potrebni že takoj v začetku. Kako naj se takoj v začetku maše ustvari pravilno razpoloženje, če ljudje zamujajo?

Do sedaj smo le premalo poudarjali, kako važno je skupno kesanje ob začetku maše. Od sedaj naprej bo treba že malo več pozornosti posvečati prav temu skupnemu kesanju, ko Bogu in bratom ter sestram priznamo, da smo veliko hudega mislili, govorili in delali, pa tudi mnogo dobrega opustili, ter jim povemo, da nam je žal in da jih prosimo za molitev.

Če že pridemo k maši, se skesamo pred Bogom in ljudmi, sprejmemo božjo besedo, izpovemo svojo vero, se udeležimo daritve, molimo skupaj Očenaš, izrazimo mir in spravo svojim bratom in nimamo smrtnega greha, kaj nam brani, da bi pristopili k obhajilu? Zakaj je včasih tako majhna udeležba pri sprejemu sv. Evharistije?

Dr. Lojze Škerl

KRATKE NOVICE

Cerkev naj ne ima prednostnega položaja

Ustava irske republike priznava katoliški Cerkvi prednostni položaj v državi, ker je velika večina državljanov katoliške vere. Zadnji koncil zavrača idejo o prednostnem položaju nekaterih državljanov. Zato se irska vlada pripravlja, da spremeni 44. člen ustave, ki določa prednostni položaj katoliške Cerkve. Organizirala bo ljudsko glasovanje. Irski škofje odobravajo pobudo vlade. Irski kardinal Conway iz Armagha je dejal, da za tem členom ustave ne bo potočil niti ene solze.

Bodoča nemška sinoda

Nemške škofije bodo imele svojo sinodo leta 1972. Pri zadnji seji nemške škofovske konference so odobrili delovni statut za to sinodo. Sinode se bo udeležilo 260 članov. Od teh bo 55 škofov, 22 predstavnikov škofijskih kurij, 22 predstavnikov izvoljenih v raznih duhovniških in pastoralnih svetih, deset redovnikov in deset redovnic ter 50 osebnosti, ki jih bodo zbrali škofje.

božično darilo

****

V začetku je šlo bolj trdo: Čemu spreminjati nekaj, kar se že stoletja ponavlja? Vstajati, sedati, poklekati po novih predpisih. Ali ni bilo boljše prej, ko smo vstali pri evangeliju in veri, drugače pa smo sedeli ali klečali, kakor je bilo komu všeč? Da slišimo mašo v svojem jeziku, to je kar lepo, a dovolj bi bilo, da bi samo duhovnik molil in bral, strežnika bi mu pa odgovarjala.

Take in podobne opazke so padale na račun novih sprememb v sveti maši. Kmalu pa so se ljudje oprijeli novega načina in kar lepo se jim je zdelo, da so smeli skupno z duhovnikom moliti Slavo in Svet. Minilo je nekaj mesecev. Privadili so se sodelovanju in zdelo se jim je, da si drugačne maše sploh ne morejo več predstavljati. Tako lepa se jim je zdela sveta maša po novem načinu, da se je goreča, za vse dobro vneta Podbregova Draga izrazila: »Kaj je bilo res treba čakati cela stoletja, da nam je sveta Cerkev dala občutiti sveto mašo tako kot je?« Mežnar Matevž, pameten in razgledan mož, pa je njej in vsem, ki so ji pritrjevali, zadevo lepo razložil:

»Cerkev dela počasi in premišljeno. Pred stoletji bi se to zelo počasi razvilo; danes, ko ne poznamo daljav med celinami, pa s tem ni nobenih težav. Nove odločbe so se istočasno razširile po vsem svetu in vsi narodi so pričeli s sodelovanjem pri sveti maši takrat kakor mi.«

»Prav ste povedali, Matevž. Pred sto leti bi res šlo zelo počasi. Danes pa imamo radio, televizijo, zrakoplove... telefonično se lahko pogovarjamo z Ameriko, Avstralijo, Afriko...«

»Res, res, pred sto leti vsega tega ni bilo in ne bi se mogli vsi naenkrat naučiti.« Tako so Matevžu pritrjevali vsi navzoči. Vsi?...

POHUJSANJE BREZ PODLAGE

Ne. Majnarjeva Jera je vztrajala pri svojem: »Zakaj bi spreminjali nekaj, kar je dobro? Zakaj bi popravljali to, kar smo prejeli od svojih dedov? O, mene ne boste pripravili do tega, da bi se vam pridružila in z vami ponavljaja te novotarije. Zame je maša taka, kot sem je bila vajena od mladih let.«

»Toda, Jera, to so vendar cerkvene odločbe. Cerkev moramo poslušati.«

Jera ni odgovorila. V cerkvi si je poiskala samoten kot in molila iz stare mašne knjige. V začetku so jo nekatere skušale pridobiti, a brez uspeha, Jera je vztrajala pri svojem: »Kar je bilo stoletja prav in dobro, je prav in dobro tudi danes.« In tako so jo pustili, da je častila Boga po svoje. Drugi verniki pa so se trudili, da so vsako novo odločbo glede svete maše, po navodilu gospoda župnika brž vpeljali.

Prišlo je do zadnjih odločb in te zadnje spremembe so spet razburile pobožno Jero.

»Spet novotarije! Sveto obhajilo prejemajo stoje! Ja, ljudje božji, ali se zavedate, da stojite pred živim Bogom? Pred Bogom je treba poklekniti, prejeti sveto obhajilo kleče.«

In spet je bila ona tista, ki je zadnja šla k obhajilu, da je lahko pokleknila k obhajilni mizi, kakor je bila vajena vse svoje življenje. Župnik se je sklonil k njej in jo obhajal.

Nekega dne, ko se je vračal z dekanijske konference, je zagledal, da mu prihaja naproti Jera. Sklenil je, da jo bo še enkrat prosil, naj sodeluje z drugimi vaščani.

»Dober dan, gospod župnik.«

»Bog daj, Jera. Dan je zares lep; tako lepe jeseni že davno nismo imeli. Jera, sklenil sem, da vas nekaj poprosim.«

»Kar, kar, gospod župnik.«

»Dajte no, stopite v vrsto z drugimi vaščani in prejmite sveto obhajilo stoje!«

»Ne, gospod župnik, tega ne! Pred Bogom se poklekne.«

»Jera, poklekali smo, dokler je bilo tako ukazano. Danes so odločbe drugačne in Cerkev je treba poslušati.«

»Od pamtivekav je bilo tako, zakaj naj bi bilo danes drugače?«

»Motite se, Jera. Ni bilo vedno tako. Prvo sveto obhajilo so verniki prejeli sede.«

»Nehajte, gospod župnik, to vendar ne more biti res!«

»Jera, saj vendar veste, da so apostoli prejeli sveto obhajilo sede; vsaj tako smemo sklepati iz poročila v svetem evangeliju. In prvi kristjani...«

»To je bilo pred dva tisoč leti. Danes pa...«

»Danes je Jezus isti kot je bil pred dva tisoč leti. In... dovolite, da vam povem svoje mnenje.«

»Le povejte, gospod župnik.«

»Kakor takrat, tudi danes gleda Bog bolj na notranjost ko na zunanjost. Kdor

Kako so Slovenci "zasedli„ svet

V nebesih pod Triglavom že stoletja gara in trpi, pa tudi vriska in poje žilavi slovenski narod. Tujega ni nikdar hotel, toda vkljub svoji številčni majhnosti tudi svojega ni zlepa dal. »Največji čudež pri Slovencih je, da sploh še obstojajo kot narod,« je zapisal znani angleški avtor.

Vsak civiliziran narod ima tudi izseljence. Tudi Slovenci so se izseljevali — nekateri začasno, drugi za vedno. Iz nebes pod Triglavom se je — mnogokrat s solzami v očeh — majhna slovenska peščica razlila po vsem svetu in ga prepojila s svojo življenjsko silo.

Poglejmo danes samo v nekaj nepopolnih primerih, kako so Slovenci »zasedli« svet!

SLOVENSKA PRISOTNOST V VOJSKI

Če vam je pri tem prišla na misel vojaška »zasedba«, bo morda prav, če si najprej ogledamo to področje. Zapisali smo že, da imamo Slovenci kar tri generale v Severni Ameriki, toda danes dodajmo še enega! Pri Slovenian Research Centru smo namreč pravkar vložili v arhive podatke za našega četrtega generala v Združenih državah. In kake imenitne položaje imajo ti naši imenitniki; blagajnik vse ameriške vojske in vrhovni vojaški predstavnik Združenih držav pri Združenih narodih je bil Slovenec, častnik, ki ga po številu zvezdic presega samo še en živeči ameriški general. Graditelj največjega vojaškega radijskega omrežja na svetu je bil Slovenec, ki danes vodi univerzitetno televizijsko omrežje v Kaliforniji. Podšef ameriških vojaških zvez za vso Evropo je sin slovenskih staršev. Poveljnik ameriškega armadnega transportnega oddelka, ki je imel na skrbi tudi ureditev celotnega prometa ob pogrebu predsednika Kennedyja, je prav tako naše gore list. Seveda ne smemo pozabiti, da je tudi v Mehiki Slovenec postal mehiški general.

Kaj pa mornarica? Veliki admiral Avstro-Ogrske je bil sin preprostih slovenskih staršev. Sin slovenskih potomcev je postal admiral na Švedskem. In siromašen slovenski fantič v Ameriki je postal Rear Admiral ameriške vojne mornarice. Naj povem še, da je tudi sloviti plavajoči bolnišnici U. S. Repose poveljeval slovenski zdravnik-kapitan in da se ameriška bojna ladja imenuje po slovenskem mornariškem častniku-junaku. Že zadnjič pa ste čitali, da so tudi pri gradnji ameriških podmornic odločilno sodelovali Slovenci.

DRUGA PODROČJA

Morda ste imeli v mislih kaj posebnega, skoraj malo »eksotičnega«? Poglejmo! Na Aljaski najdemo slovenskega pustolovca, pa tudi slovenskega geofizika, ki tam raziskuje za vlado Združenih držav. Na Labradorju je za vso Kanado vodil poskusno električno napeljavo visokofrekvenčnega toka slovenski znanstvenik, njegov slovenski rojak pa je vodil labradorske vzgojne televizijske programe. Slovenski geolog je raziskoval za ameriško vlado na Havajskih otokih, na Marshall otočju in na Parry Island. Slovenska raziskovalka, jezikoslovka in pisateljica je preživela osem let med Laponci, južno-ameriškimi Indijanci, polineškimi in melaneškimi otočani, Japonci, Korejci, Kitajci, prvotnimi Avstralci, Indijci in Arabci in o vsem napisala nele poročila za vodilne svetovne liste, ampak tudi dolgo vrsto knjig, ki so izšle v nemščini, angleščini, francoščini in celo v finščini. Slovenska antropologinja raziskuje južnoameriške Indijance, slovenski sociolog pa je več mesecev preživel med Eskimi. Slovenska petrografka je pomagala pri analizah za izgradnjo St. Lawrence prekopa in graditelji Sueškega prekopa so se opirali na zapiske našega strokovnjaka.

Siamske pragozdove je raziskoval slovenski inženir in propadajoče zanzibarske gozdove je rešil slovenski strokovnjak. Severno-ameriškim pa tudi južno-ameriškim Indijancem so Slovenci napisali abecedo, slovarje in knjige v več indijanskih narečjih, Bolgarom pa stenografijo. V argentinskih ekspedicijah na Anktartiko in Himalajo, pa tudi v argentinskih olimpijskih moštvih najdete zavedne kranjske Janeze. Slovenski rodoljub v Braziliji je načeljeval kolonizacijski družbi, ki je zgradila nad tritisoč kilometrov cest in parcelirala tudi velik del ozemlja, kjer stoji današnje velemesto Sao Paulo. Tu se ulice imenujejo po slovenskih rekah Rua Sava, Rua Drava, Rua Savinha, itd., kakor se seveda tudi okraji, mesteca, parki in ulice v Združenih državah marsikje imenujejo po Slovencih ali po raznih slovenskih krajih doma. Slovenci so gradili mostove na Finskem, predore in stolpnice v Švici, nebotičnike v Ameriki in Palestini, palače na Dunaju in v Washingtonu, železnice v Avstriji in Turčiji, pa tudi jezove in elektrarne v Afriki in Aziji. »Nepremagljivi« gorski vrh v Argentini so prvi preplezali slovenski planinci in odtlej je znan pod imenom Campanile Esloveno ali Slovenski zvonik.

So se Slovenci uveljavili še kje drugje? Morda želite vedeti, kje izven Slovenije so postali škofi ali generalni vikarji? Naštejemo samo nekaj držav: Avstrija, Italija, Madžarska, Švica, Egipt, Ekvador, Michigan, South Dakota, Minnesota, Pennsylvania, Palestina in Kitajska. Papežev delegat pri UNESCO je bil Slovenec, pa tudi organizator nedavne evropske škofijske konference v Churu v Švici je bil slovenski rektor in generalni vikar.

SLOVENCI V POLITIKI

Samo v Ameriki imamo poleg bivšega zveznega senatorja kar tri zvezne kongresnike, državne zakonodajce pa tudi v državah Ohio, Pennsylvania, Michigan, Minnesota, Colorado in Wyoming. Slovenci so postali župani številnih mest, med katerimi so tudi Cleveland, Indianapolis, Zuerich in druga. Slovenec je eden izmed treh komisarjev ameriške civilne službe in ima »pod sabo« nad dva milijona in pol ameriških državnih uslužbencev. Slovenski šef pisarne ameriškega trgovskega ministrstva je vodil ameriško trgovsko odposlanstvo v skandinavske države in Pakistan, medtem ko je bil avstralski Slovenec član podobne avstralske misije, ki je obiskala več držav v obeh Amerikah. Pa tudi v ameriški vladni znanstveni fondaciji in v komisiji za atomsko energijo sta Slovenca postala ravnatelja važnih oddelkov. Vodilni ameriški strokovnjak za ribogojstvo in ribolov, ki ima položaj nadzornika v ameriškem notranjem ministrstvu, mi piše, da je ponosen na svoje slovensko pokolenje.

Tudi v Braziliji imamo Slovenci dva slovenska kongresnika, v Kanadi pa je član ministrskega sveta in vodja enega najvažnejših statističnih vladnih uradov zopet slovenske gore list. Žal nam danes ne dopušča prostor, da bi naštevali tudi vse slovenske vzgojitelje, svetovalce in diplomate avstrijskih in nemških cesarjev, ruskih carjev, francoskih, belgijskih in švedskih kraljev in ameriških, mehiških in afriških predsednikov. Tudi vrsto drugih področij moramo prihraniti za pozneje.

Ker se ravno v tem času toliko piše o vesoljskih programih, si danes za slovo oglejmo samo še to področje! Tudi tukaj so se lepo uveljavili naši ljudje. Slovenec pri NASA se ponaša z dvemi važnimi izumi, ki sta tudi patentirana. Slovensko inženirsko podjetje pomaga graditi vesoljske rakete. Pri simulacijskih poskusih v brezteženem prostoru je sodeloval mlad slovenski zdravnik. Tudi poveljnik ameriške helikoptrske reševalne ekipe, ki je potegnila astronavte iz morja, je pristen Slovenec. In ne pozabimo, da se krater na luni imenuje po slovenskem učenjaku, da se tudi na zemljevidih vesoljstva blesti slovensko ime.

Ali zdaj vidite, kako je majhna slovenska peščica s svojim razumom, pridnostjo in iznajdljivostjo »zasedla« svet? Že iz skromnih drobcev sledi, da so Slovenci po svetu dosegli mnogo več, kot bi si doslej upali sanjati tudi najdrznejši med nami. Ali še koga peče narodnostni manjvrednostni kompleks?

Dr. Edi Gobec, USA

Kmečka posestva, nesreče in državna pomoč

O pomoči kmetijam, ki so jih poškodovale poplave, usadi, in druge naravne nesreče, je vlada izdala več zakonov in dopolnil. Glavni zakon je št. 739 iz leta 1960; za njim sta sledila zakon št. 917 in 1088 leta 1968 in končno še zakon št. 646 leta 1969. Poleg teh zakonov so bila izdana razna dopolnila in okrožnice kmetijskega ministrstva.

Pomoč poškodovanim kmetijam je predvidena v obliki prispevkov na stroške za obnovo, ali v obliki ugodnih posojil ali celo kot odplačilo najetih posojil.

Prispevki so predvideni za delno kritje stroškov pri ureditvi zemljišč, da postanejo spet uporabna za obdelovanje kot je odkopavanje in odvoz škodljivega materijala ali za obnovo drevesnih ter grmičastih nasadov. Prispevki veljajo tudi za popravilo in obnovo stavb, opornih zidov, poljskih cest, odvodnih jarkov, napeljavo vode in elektrike, za obnovo naprav ter obratov za hrambo in predelavo kmetijskih pridelkov. Enako so prispevki namenjeni za obnovo živih in mrtvih zalog t. j. za nabavo živali, krme, gnojil, semen in podobno. V določenih primerih je mogoče dobiti prispevke tudi za obnovo obratnega kapitala. Vsa ta pisana pomoč na prvi pogled mnogo obeta. Vendar našteti zakoni omogočajo prispevke samo kmetijam v sledečem položaju:

a) kmetija mora ležati v kraju, ki je bilo priznano od kmetijskega ministrstva kot prizadeto po neurju;

b) prednost imajo kmetje s čistimi nasadi trt, sadnih dreves, oljk in južnega sadja;

c) pravico do prispevka imajo posestva, ki so zaradi neurja izgubila čez 60% celotne proizvodnje; prispevek kmetijam s čistimi nasadi znaša največ 80% na priznane stroške oziroma v denarju največ pol milijona lir. Če pa so na kmetiji tudi drugi pridelki, zakon svetuje, naj bo prispevek 40% in več.

Druga oblika pomoči so **posojila**, katere lahko prizadeta posestva najamejo kot kapital potreben za obratovanje in sicer za dobo petih let s plačevanjem 0,5% obresti. Zakon dopušča posestvu samo eno obliko pomoči ali prispevek ali posojilo. Oboje pa samo v primeru, ko se prispevek nanaša samo na en del priznanih stroškov; za ostali del stroškov je mogoče vzeti posojilo.

Tretja olajšava za prizadete kmetije je **odpis davka na zemljiški dohodek** (reddito domenicale e agrario). Za oprostitev tega davka lahko prosi kmet, ki je zaradi neurja zgubil nad 30% rednega pridelka. Prošnjo je treba dostaviti davkariji najkasneje v 90 dneh po storjeni škodi.

Četrta oblika pomoči je **stalni letni prispevek za vračanje posojila**, ki ga je posestvo svojčas morebiti najelo; prispevek je določen v višini 8% na prvotno posojilo in velja za vsa leta vračanja.

Posebna pomoč je predvidena za manjše družinske kmetije, katerih zemljišča so bila odnešena ali zasuta ob priliki usadov in poplav t. j. poškodovani v taki meri, da jih ni mogoče obnoviti. Za te primere je predvidena denarna podpora v višini 80% na vrednosti, ki jo je zemljišče imelo pred nesrečo.

Za obravnavanje vseh teh primerov in vlaganje prošenj naj se prizadeti posvetujejo s pristojnim kmetijskim nadzorništvom.

inž. Janko Košir

OBSEŽNA POBUDA za razvoj industrije

Za razvoj industrije je deželna uprava že pred leti pripravila dva pomembna zakona in sicer št. 25 leta 1965 in št. 32 leta 1966. S tem so dobila industrijska podjetja možnost, da prosijo za srednjeročno posojilo, ki lahko znese do 60% priznanih stroškov in plačajo zanj le 3,5 odstotne obresti. Ostanek obresti krije deželna uprava s svojimi prispevki.

Zanimanje za te ugodnosti na industrijskem področju je bilo kar živahno. Doslej so ugodili in podelili prispevke 659 podjetjem in dežela je v ta namen porabila čez 5 milijard lir. Iz tega bi se dalo sklepati, da je bilo v nekaj letih investirano v industrijo čez 93 milijard. Največ naložb je bilo v videmski pokrajini (54 milijard), potem v pordenonski (22), tržaški (14) in goriški (1,5). Teh ugodnosti so se predvsem poslužile tekstilne tovarne, lesni obrati, papirnice in mehanične delavnice, dočim le v manjši meri živilska, gradbena in kemična industrija.

S povečanjem industrijske dejavnosti je dobilo zaposlitev čez 10.000 novih delavcev. Ker dosedanja sredstva ne bodo zadostovala, mislijo v kratkem poskrbeti za nova.

ZA UREDITEV ZEMELJSKIH USADOV

V gorskih predelih se pogosto dogaja, da se na strmih pobočjih zemlja useda in zdrsne v obliki plazu proti dolini. Glavni vzrok temu pojavu so nepogozdena pobočja in seveda spolzke plasti zemlje. Škoda, ki jo povzročajo usadi je občutna, saj uničijo gozdove in polja, pretrgajo ali zasujejo prometne zveze ter ogrožajo domove in življenje gorskih prebivalcev.

Deželna uprava se je lotila tega vprašanja in najprej dala izdelati zemljevid ozemelj, ki jih ogrožajo usadi. Prejšnji mesec so ta zemljevid v merilu 1 : 100.000 javno pokazali na sestanku v San Daniele del Friuli. Na zemljevidu so vpisani podatki o sestavu tal in označeni kraji, na katerih se pojavljajo usadi. Ločeno so označeni kraji, kjer so usadi na dnevnem redu od krajev, kjer se pojavljajo samo občasno ali zelo poredko. Ta zemljevid bo služil pristojnim uradom kot osnova za pripravo nadaljnjih zakonskih in tehničnih del, s katerimi se bodo lotili ureditve zemeljskih plazov.

Blodnje o Klementu XV.

V Gorici in v okoliških vaseh pa tudi na Tržaškem so v preteklih tednih brezplačno razdeljevali neko brošuro v italijanskem jeziku z naslovom: »Terzo segreto di Fatima«. Raznašalci se niso predstavili, temveč so svoje blago oddali v nabiralnike, kakor delajo trgovci s svojo reklamo. Ponekod so brošuro izročili na vratih. Kdo so ti novi »apostoli« fatimske Marije?

Ljudje so brošuro vzeli in brali. Nekateri so kmalu razumeli, da gre za blodnje neuravnovešenih ljudi, drugi so se pa prestrašili besed in groženj, ki so v »tretji fatimski skrivnosti«. In so se obrnili na nas, kaj mislimo o tem, kar brošura piše.

Ne razumemo, da more biti v Gorici človek, ki brošuro prelista, pa ne spozna sam od sebe, da so v njej le blodnje bolnih možganov.

Začenja se s tretjo fatimsko skrivnostjo. Napovedane so strahote, kot jih je napovedal Jezus pred koncem sveta. Vemo pa, da Marija ni prišla v Fatimo ljudi strašit, temveč jih spreobračat.

Za temi blodnjami se nadaljujejo nove nič manj zmešane. Govori se o razgovoru dveh švicarskih časnikarjev s papežem Klementom XV., ki da živi v Švici. Brošura prinaša vsebino tega razgovora in izjave nepoznanega papeža, ki je prišel k njemu Jezus, ko je bil še otrok, vendar ne zato, da ga je izbral za papeža, kajti papež bo samo Jezus Kristus, Klement je le njegov hlapec. Pavel VI. zato zanj ni papež. »On je le papež ljudi. In Bog noče, da ga pripoznam za papeža, ker Pavel VI. ni poslan od Boga...«

V tem slogu gre govor dalje o letečih krožnikih, ki so na njih prišli novi ljudje na zemljo, o poroki duhovnikov, ki da mora biti v Cerkvi, o kontroli rojstev, ki da Cerkev o tem ne sme govoriti, o spovedi, ki da je prepovedana. In tako dalje. Blodnje vrh blodenj.

Zakaj se ljudje ob takšnem pisanju razburjajo? Ali ni to samo za v peč oziroma za na smeti?

(r+r)

prejme Gospoda s ponižnim in skesanim srcem mu je ljub, tudi če ga prejme stoje. Premislite to, Jera.«

KAJ BI RES OSTALI PRI STAREM?

Jera ni odgovorila, le pozdravila je in nadaljevala pot proti trgu. Župnik je bil žalosten, da ta njegova, sicer pobožna ovčica, tako trmasto vztraja pri stari navadi; Jera pa ni mogla razumeti, da se gospod župnik, učen, pobožen in moder mož ne upre novotarijam. In med potjo je glasno razmišljala:

»Seveda, vsi bi se morali upreti in tako bi vse ostalo pri starem. Škoda da mi to ni prišlo na misel že prej, ko sem se razgovarjala z župnikom. S prvo adventno nedeljo so upeljali še druge novosti — pravijo, da so zadnje —; kesanje so precej skrajšali, berila pa podaljšali. Slišala sem, da bodo smele celo ženske brati berila iz Stare zaveze. Kaj ni že to dovolj, da jih bero možje in fantje? In še nekaj sem slišala! Ponekod so menda že vpeljali način, da ženske prineso kruh in vino za sveto daritev pred oltar. Kaj si bodo še izmislili? Nehajte z novotarijami, saj maša kmalu ne bo več maša! In... o moj Bog! Na prvo adventno nedeljo so samo enkrat rekli tisti izrek rimskega stotnika: Gospod nisem vreden... Ampak jaz sem ga ponovila trikrat! Trikrat, seveda, ko smo pa taki grešniki!...«

Tako se je sama s seboj jezila Majnarjeva Jera, kritizirala vsevprek in si grenila življenje. Vztrajala je pri svoji stari mašni knjigi in rožnem vencu. Toliko let ga je molila pri zornicah glasno naprej in drugi so ji odgovarjali. Kako lepo je bilo! Zdaj ga moli potiho, sama zase, ker vsi drugi slede župniku, mu odgovarjajo in molijo z njim.

Zadnjo nedeljo v adventu pa se Jera ni mogla zbrati. Brala je iz molitvenika, a ni razumela, kaj bere; skušala je moliti rožni venec, pa tudi to ni šlo. Misli so ji uhajale drugam. Priznati si je morala, da posluša župnika in vernike. Že tisti prvi »pozdrav«, kakor mu pravijo, jo je zmedel: »Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, ljubezen Boga Očeta in občestvo Svetega Duha z vami vsemi!«

»In s tvojim duhom.«

»Kako se to lepo ujema!... Kesanje je res kratko, a zapopade vse. Celo tega, da so mnogo dobrega opustili, so se obtožili! In mladi gospodar z žage je tako lepo prebral berilo... Čudno zares, da poprej tega ni slišala. In kako pozorno so poslušali moški! O, to je pametno, da sodelujejo pri maši, pa še kako pametno, če pomislim, kako me je bolelo, ko sem videla na koru, da moški med berilom in pridigo bero časopis! Danes kaj takega ne opaziš več. Ti ljubi Bog, da se nisem že prej tega domislila, sicer ne bi bila kritizirala te lepe odločbe... In tista molitev... Kako so že rekli po molitvi Očenaša?... "Tvoje je kraljestvo, tvoja je oblast in slava vekomaj!" Zares, kakor bi se z Bogom pogovarjali... Kakor da je družina zbrana pri Očetu...«

Take misli so begale Jeri po možganih na zadnjo adventno nedeljo. Preden je odšla iz cerkve, je skrivaj potisnila v torbico knjižico z navodili za sodelovanje in jo doma pridno prebirala...

SVETONOČNO SPOZNANJE

Na sveti večer pri polnočni maši Jera ni imela več v rokah stare mašne knjige. Nekoliko oddaljena od drugih je vestno sledila obredu in molila ter odgovarjala kakor drugi verniki. In ko je gospod župnik povabil: Blagor povabljenim na Jagnjetovo gostijo, je tudi ona samo enkrat ponovila stotnikove besede: Gospod, nisem vreden... »Trikrat? Čemu neki, saj Gospod ni gluh! V srce vidi in ve, da so ji prav iz globine duše prišle te besede.« Vstala je in se uvrstila med vernike. Stoje je prejela sveto obhajilo in se brez poklekovanja vrnila na svoje mesto. Prvikrat v svojem življenju je razumela, da ni potrebno poklekati pred tabernakljem, ko je pa njena duša tabernakelj. V klopi si je pokrila obraz z rokama, da je skrila solze, ki so ji vrele iz oči.

»Odpusti, Gospod! Napuh je bil, ki me je priganjal, da sem tako dolgo vztrajala pri starem. Nocoj sem prvič občutila, da smo pri sveti maši v hiši božji vsi otroci nebeškega Očeta, ki je človeške otroke tako ljubil, da je poslal svojega Sina na svet...«

In kar same so ji prišle na misel besede, ki jih je mnogo let preden so spremenili način svete maše zapisal pesnik Silvin Sardenko: »... Biti na svetu, na svatbenem svetu, / vračati kakor otrok se k Očetu, bratje, (sestre,) kako je lepo!«

Tudi župniku je radost napojila srce, ko je videl Jero stoječo v vrsti. V teh svetih trenutkih pa se ni smel predati radostnim občutkom, zakaj njegove ovčice so se vrstile pred njim in on jim je delil Kristusovo telo. Ko je pa končal vse mašne molitve, blagoslovil vernike in jih odslovil z besedami: Pojdite v miru!, je tiho ponavljal darovanjski spev: »Veselite se, nebesa, in raduj se, zemlja, pred obličjem Gospodovim: zakaj prišel je.« Potem je še dodal: »Zahvaljeno nebeško Dete, za to prelepo božično darilo!«

Na robu goriške Cecilijanke 1969

Če bi brezobzirno napisali vtise o letošnji reviji goriških pevskih zborov in ocenili njihov umetniški dosežek po absolutnem merilu, kakor da bi šlo za zavodove gojence, ki se bavijo samo z glasbo in so jim podrobno določeni urniki in delo, ali za tehnično in umsko pripravljene slušatelje glasbene akademije, in bi namerno posvetili v pomanjkljivosti letošnje Cecilijanke ter jih povečano prikazali, bi beležili, da je bila letošnja revija pevskih zborov, ki jo je priredila Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici pod naslovom Cecilijanka 1969, delno in rahlo pod nivojem lanske, da so nekateri zbori peli nekoliko negotovo in razglašeno, da kak pevec ni zadeval točno not, temveč se jim je približal z neprimernim drsenjem preko nižjih tonov, da je bilo izvajanje nekaterih približno in zrahljano, da so se nekateri zborovodje premalo vživeli v izvajane pesmi.

Toda znano je, da so nedostatki nekega nastopa odvisni od trenutnega razpoloženja — nekateri pevci in dirigenti so letos prvič nastopili in je povsem naravno, da je bil ta prvi njihov nastop nekoliko plah in negotov —, odvisni so tudi od stanja zbora — nekatere dobe so kakor letine radodarnejše s pevci, druge manj — in odvisni so taki nastopi tudi od realnih potreb, saj vemo namreč, da najmarljivejši pevci niso vedno najboljši, a so nam pri vsakdanjem delu koristni in potrebni, da ne moremo mimo njih tudi pri važnejših nastopih.

Če pa obrnemo stran lista o goriški zborovski reviji, moramo pohvaliti disciplino posameznikov in skupin, svežino in mehkobo glasov, umetniško dognanost nekaterih zborov, predvsem goriških Mirka Fileja in Lojzeta Bratuža, živ in sproščen nastop števerjanskega mešanega, skoraj bi rekli mladinskega zbora, ker je v njem mnogo mladih ali celo zelo mladih ljudi, umetniško rast ženskega ansambla goriške Marijine družbe, ubranost in zvočnost dobrdobskih otrok, junaško in obenem zbrano petje Fantov izpod Grmade ter vztrajni napredek štandreškega mešanega zbora.

Na koncu, kakor so delali in delajo nekateri govorniki, ki ob sklepu govora priporočijo poslušavcem kako dejanje, ki naj bi jim prineslo praktično korist, bi tudi jaz obrnil pozornost naših pevovodij na vrednost tistega elementa dobrih nastopov in tvorca lepega petja, ki mu pravijo pevsko dihanje. S pravilnim in urejenim dihanjem — s tem mislim na globoko, preponsko dihanje — dosežemo lep ton, prodoren, poln in barvan glas. S pravilnim dihanjem bomo tudi smiselno ločili glasbene enote, uporabljali oddihe, kakor nam velevajo pravila in logika, točno zadevali tone in bo naša intonacija čvrsta ter čista. Jasno je, da s to omembo nikakor nisem izčrpal problema o pevskem dihanju; želim samo, da bi se naši dirigenti začeli zanimati zanj in ga obravnavati na pevskih vajah.

Z. H.

Širite „Katoliški glas“

Razmah družbe Matere Terezije

Mati Terezija, po rodu Albanka iz Jugoslavije, uživa v Indiji zaradi svojega nesebičnega karitativnega dela splošen sloves. Pred leti je ustanovila novo misijonsko družbo, ki je namenjena predvsem indijskim dekletom. Sedaj je prejela m. Terezija vabilo od cejlonske vlade, da ustanovi na otoku Cejlon svojo postojanko. To vabilo je tem bolj značilno, ker je že deset let Cejlon zaprt za vse tuje misijonarje. Mater Terezijo vabijo tudi v Južno Ameriko in v Avstralijo, da bi postavila novo misijonsko postajo med tamkajšnjimi domorodci. To je resnično moč evangeljske ljubezni.

Porast kitajskih katoličanov v inozemstvu

Medtem ko o Cerkvi na celinski Kitajski, ki ji gospodarijo komunisti, že več let ni kaj slišati, pa raste neprestano število kitajskih katoličanov drugod po svetu. Na otoku Taiwanu (Formozi), kjer vlada 80-letni Čangkajšek, je lani bilo 624.359 katoličanov v primeri s 310.865 v letu 1953. Tudi v Indoneziji je prišlo med Kitajci do številnih spreobrnenj: od 40 tisoč so se dvignili na 145.000; enako tudi na Filipinih: od 30.000 na 80.000.

Bralci pišejo

Spoštovani g. urednik!

Vidim, da v vašem listu dopustite, da prihajajo do izraza tudi različna mnenja bralcev, ko gre za naše skupne probleme. To je prav, saj več oči več vidi in več glav več ve. Zato upam, da boste objavili tudi to moje pismo, s katerim se želim povrniti k vprašanju o nastavitvah na slovenskem radiu v Trstu. Hotel bi namreč pojasniti nekatere stvari, ki najbrž niso vsem znane.

Predvsem želim poudariti nenapisano prakso v italijanski demokraciji, ki vlada pri nastavitvah v tako imenovanih poldržavnih ustanovah. V takih ustanovah velja sicer pravilo, da se mesta in službe delijo z natečaji, ki so vsem odprti. Toda dejansko se dogaja to, da se take službe delijo po politični liniji in po določenem političnem ključu, ki se zanj zmenijo politične stranke med sabo. Torej po tihem političnem dogovoru med vodstvi strank, danes posebno med strankami levega centra. Ker sta radio in televizija taki poldržavni ustanovi, velja zanje, kar sem prej omenil. Zato smo brali v časopisih o sporih med strankami glede imenovanj v samih vrhovih italijanske TV v Rimu. Nekaj podobnega se dogaja tudi na tržaški radijski postaji, ko gre za imenovanja novih nastavljencev. Različne stranke želijo imeti tam svoje somišljenike. To ni noben škandal, temveč je to ustaljena praksa v italijanski demokraciji in najbrž tudi drugod po svetu.

Druga stvar, ki jo želim pojasniti, je položaj slovenskih marksistov v Trstu in v naši deželi sploh. Ti ljudje so si znali od vsega začetka, to je od junija 1945 priboriti razne privilegije v političnem in gospodarskem življenju slovenske manjšine. Bili so pač na strani zmagovite federativne ljudske republike Jugoslavije, ki je v prvih povojnih letih znala splesti razne gospodarske in politične niti v naši deželi in doseči številne ugodnosti za svoje pristaše. To velja posebno za Trst, kjer se je dalj časa čutil vpliv jugoslovanske politike. Tako se je zgodilo, da je šla podpora za kulturne domove, ki jih je fašizem požgal Slovencem, izključno v korist slovenskih levičarjev. Ostali Slovenci nismo dobili niti lire. Privilegiran položaj so si znali ustvariti tudi s Slovenskim gledališčem, ki je sedaj postalo javnopravna ustanova, imajo pa v njegovem vodstvu odločujočo besedo prav slovenski zastopniki italijanskih levičarskih strank. Naj omenimo še, da so si osvojili lastnino nekdanje Cirilmetodove družbe v Trstu, ki jo samo oni uživajo. Pa še marsikaj drugega.

Pri eni sami ustanovi niso uspeli doseči monopola in ta ustanova je slovenski oddelek tržaškega radia. Prva leta so to ustanovo prezirali, ker so imeli svojo postajo v Kopru. Potem so spoznali, da bi bilo zanje ugodno, ko bi mogli tudi na radiu komandirati. Z osvajanjem tržaške radijske postaje so začeli posebno, odkar imamo v Italiji vlado levega centra. S pomočjo levičarskih strank PSI in KPI in PSIUP so začeli iskati možnosti, da bi tudi na to ustanovo vrinili čim več svojih ljudi. Ker je danes tudi KD močno na levo usmerjena, jih tudi ta večkrat podpira, ko gre za izbiro kandidatov. Tako se sliši, da mislijo sedaj zaposliti na radiu nekaj vidnih slovenskih socialistov.

Kaj pravimo k temu slovenski demokrati?

Razumljivo je, da se vsak bori za kos kruha in za službo. Toda ni pravično, da so nekateri dobili že toliko in da si hočejo ustvariti nove monopolne položaje. Od odgovornih oblasti pričakujemo zato, da bodo enako pravične do vseh Slovencev, ko gre za podeljevanje javnih podpor in za javne službe. Če v preteklosti niso bile in so se pustile opehariti, se to v prihodnje ne sme več ponavljati. In če gre za to, da je treba koga podpreti, bi morali dobiti podporo predvsem slovenski demokrati že zaradi tega, da se popravijo krivice, storjene drugod, in da se preprečijo novi monopoli.

Zato se glede specifične zadeve radia Trst A ne strinjam z g. Dušanom Jakominom, češ da ni umestno biti plat zvona, če radio Trst A sprejema tudi marksistične Slovence. Kajti, kadar smo demokratični Slovenci molčali, so nas drugi še zmeraj »okoli prenesli«, da se po domače izrazim. Tega pa mora biti enkrat konec!

Peter Tavčer

Na Višarjah zvoni

Naslovna stran nove Turnškove knjige »Na Višarjah zvoni«. Slika je stvaritev akadem. slikarja Maksima Gasparija

Plodoviti koroški pisatelj dr. Metod Turnšek je naše slovensko slovstvo obogatil z novim delom, ki nosi naslov »Na Višarjah zvoni«. Je to povest, ki bo vsakomur, ki je kdajkoli poromal na Višarje, vzbudila v duši najlepše spomine. Za slovenskega romarja so Višarje višek naravnih lepot in središče duhovne zbranosti.

Turnšek postavlja povestno dogajanje v polpretekli čas, na začetek druge svetovne vojne. Dotakne se pri tem žalostnih dogodkov prostovoljne izselitve slovenskih družin iz gornje Kanalske doline v Nemčijo. Hitlerjeva Nemčija je z varljivimi obljubami na imenitne službe, velika posestva in podobno marsikoga premotila, da je optiral za Tretji Reich in zapustil svoj dom v Ukvah, Žabnicah in Ovčji vasi ter se izselil v Nemčijo. Po končani vojni se je mnogo teh družin vrnilo. Razočarani, prevarani nad vsem, kar so videli in doživeli, so se še z večjo ljubeznijo oklenili svojih domov. O tej žalostni strani naše zgodovine ni še doslej nihče razpravljal in šla bi pri širši slovenski javnosti v pozabo, če bi je pisatelj Turnšek ne vpletel v svojo povest kot enega glavnih motivov.

Ljubezen do slovenske zemlje, do slovenske besede in vere naših očetov se živo odraža na vseh 114 straneh tega toplo pisanega romana. Višarje in svet pod Višarjami so glavno pozorišče naše povesti, ki se začne na Bisernikovi kmetiji v Ovčji vasi, kjer živita s starši dve dekleti, lepa in značajna Zala ter bolehna in nič preveč zavedna Zofka. Zala ima že izbranega fanta, brhkega Bošta iz Žabnic, višarskega cerkovnika, Zofka pa rada vidi Kirštajnovega Floreja, Nemcem prodanega fanta, ki nagovarja slovenske ljudi, naj bi se izselili v Nemčijo. Povest govori nadalje še o dveh mladih ljudeh, o akademiku Danilu iz Trsta in o Daji, dekletu iz Beneške Slovenije, zavedni Slovenki, ki ne mara laških ženinov. Srečata se na Višarjah in se vzljubita. Prva knjiga se zaključi z begom Bisernikove Zofke s Kirštajnovim Florejem v Nemčijo, kjer naj bi se zaposlila pri Rdečem križu.

Vsa ta dogajanja so postavljena v svet, ki je vsem Primorcem tako drag. Če imajo Gorenjci nebesa pod Triglavom, imamo mi Primorci nebesa pod Višarjami. In Turnškovo pripovedovanje nam jih tako predoči, da zaživijo pred nami gore, vasi in ljudje v prelestni luči. G. Turnšek je preživel na Višarjah že marsikatere počitnice, zato točno pozna vso bajno lepoto višarskega sveta.

Upamo in želimo, da bi nas neutrudni pisatelj dr. Turnšek kmalu razveselil še z drugim delom tega zanimivega romana.

»Na Višarjah zvoni« je izšla kot sedma knjiga Slomškove založbe v Gorici v oktobru 1969. Krasijo jo lepe barvne platnice in mnoge notranje slike višarskih krajev in ljudi.

Knjiga je na razpolago v Katoliški knjigarni in pri knjigarni Fortunat v Trstu ter na upravi našega lista. Stane 500 lir.

—zop.

TRIDESET LET KONGRESA slovenske katoliške mladine

Leta 1939 se je vršil v Kamniku vseslovenski kongres katoliške dijaške mladine. Tedanji kamniški župan Nande Novak sicer ni mogel nuditi kakšnega zaprtega prostora za večje zborovanje (do 3000 udeležencev), pač pa jim je priporočil krasen kraj na strmi skali Malega gradu pod tronadstropno cerkvijo iz prastarih časov. Za zborovanje na prostem si ob lepem vremenu ne morejo misliti kaj lepšega. Dalje je župan Novak s posebno okrožnico pozval kamniške občane, naj vsak po svoji moči pripomore, da bodo slovenski dijaki z raznih strani čutili prijaznost in gostoljublje domačinov ter z zborovanja odnesli tudi na Kamnik prijeten spomin. Za zaključek je župan odredil tudi slovesnost s strani meščanov, namreč počastitev s streljanjem z možnarji in s kresom na Malem gradu. Mladina je bila navdušena.

Ob zaključku tega dijaškega zborovanja je bil slavnostni govornik univ. profesor dr. Lambert Ehrlich, doma s Koroškega (iz Žabnic v Kanalski dolini), znani voditelj slovenske akademske mladine. Profesor dr. Ehrlich je bil svetniški mož, izredno izobražen in tudi prodoren, daljnoviden duh.

Takrat, leta 1939, ko se je v Ljubljani vršil tudi mednarodni kongres Kristusa Kralja, istočasno pa je bil na prvem pohodu narodom in Cerkvi grozeči Hitler, je profesor dr. Ehrlich tudi za slovenski narod zaslutil temno, težko bodočnost, izredno hude preskušnje za slovenski rod. Ko je ob plapolajočem kresu prof. Ehrlich končal svoj govor, je pokleknil, dvignil oči proti nebu ter pretresljivo zaklical k zbrani množici mladine: *»Molimo k vsemogočnemu Bogu! Molimo sedaj skupaj žalostni del sv. rožnega venca, da Bog naši mladini v hudih časih, ki se bližajo, podeli vztrajnosti v veri in poštenju, nakloni moči, ki jo bo potrebovala v težkih in nevarnih časih!«*

S profesorjem Lambertom Ehrlichom je vsa množica udeležencev kleče z vso zbranostjo in vnemo molila. Vse je prevzemal strah pred napovedano nevarno bodočnostjo.

V tisti dobi je prof. dr. Ehlich čutil dvojno nevarnost za slovenski narod, zunanjo nacistično in notranjo komunistično. Notranji sovražniki so se takrat že skrbno organizirali in prav dr. Ehrlicha vzeli na piko. 26. maja 1942 je padel sredi Ljubljane v Strelišči ulici pod streli najetega komunističnega morilca.

M. T.

† Msgr. Janez Hladnik

57 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA

(SPOMINI)

Misijonarja lazarista Šavelj in Gracar sta sprejela odgovorno nalogo misijon voditi in še tretji jim je pri tem pomagal. Vsako jutro in vsak večer skozi teden dni naj bi bili govori v cerkvi sv. Katarine v Gornjem mestu, tak je bil naš načrt. Vse to mi je omogočil župnik pri Sv. Marku dr. Svetozar Rittig, ki je naše misijonarje sprejel tudi na stanovanje ter hrano in vse to zastonj.

Izdali smo lep tiskan program v pet tisoč izvodih in poskrbeli, da je čim bolj prišel v vse roke. Res smo bili zadovoljni z uspehom, kajti cerkev sv. Katarine je bila nekaterikrat premajhna za vse, ki so prišli.

Uspeh misijona je bil popoln, ali vsaj presegel je to, kar smo od njega pričakovali. Slovenska skupnost v Zagrebu se je začela krepiti in pojavljati v javnosti. Preprostim ljudem se je vse to zdelo povsem naravno, ne pa tako hrvaškemu vodstvu, kajti to je menilo, da Slovenec, ki pride v Zagreb, je s tem že prevzel tudi dolžnost, da bo za naprej Hrvat.

Kmalu sem začutil, da sem v Zagrebu nekaterim na potu. Je pa gospod Beluhan, moj gospodar in župnik, moje delo dobro razumel in mi je lepo in dolgo kril hrbet.

ROMANJA IN IZLETI

Nad Sotlo, na najvišjem vrhu Bizeljskih gričev stoji Marijina božja pot Svete Gore. Že prej se je vršilo vsako leto romanje, ki ga je organizirala Marijina družba. Leta 1934 je pa padla ta naloga na slovensko skupnost Sv. Roka in prav nedeljo sv. Roka smo v ta namen porabili, da smo se tako umaknili kakim nevšečnostim, kajti ta dan je bil Sv. Rok poln zagrebških vernikov.

Z avtobusi smo se zapeljali do podnožja romarske gore, nato pa v procesiji stopili v Marijino svetišče. Bilo nas je čez 700 romarjev. Veselo in pobožno je bilo vse. Krasen dan, prijetna pot in vožnja, nebeško lepa cerkev, vse je pripomoglo, da je božja beseda segla do srca.

Na najvišji točki bližnje zagrebške okolice stoji cerkvica sv. Jakoba, prav moderna zgradba, a nadvse prikupna. Še bolj prikupen pa je veličastni razgled, ki ga nudi ta slikovita izletna točka.

V poletnih dneh se je večkrat zbrala družba, tudi do sto in čez in pohiteli smo na Zagrebačko goro. Bilo je veselja, smeha in petja ter tudi molitve. Prenekateri fotografski spomin s teh izletov sem hranil še dolga leta pri sebi.

SPET MISEL NA ARGENTINO

Neki dan mi prinese poštar revijo »Duhovno življenje«, ki jo je začel izdajati izseljenski duhovnik Jože Kastelic za Slovence v Argentini.

Torej se je le dobil duhovnik, ki je šel v Argentino! Tako je sedaj nepotrebno, da bi jaz še kaj na to mislil. — Ko pa začnem revijo prebirati, sem kmalu sprevidel, da išče g. Kastelic in prosi pomočnika. Nekaj dni nato najdem še v »Slovencu« in »Domoljubu« Kasteličevo pismo z enako prošnjo.

Pa dobim prav tedaj nenaden obisk. Bil je skopljanski škof dr. Janez Gnidovec, nekoč moj rektor v Škofovih zavodih v Šentvidu. Le kaj ga je prineslo? Kmalu sem zvedel. Poznal me je in je prišel poskusit, če bi me mogel pridobiti za Južno Srbijo.

No, ta je pa lepa! Na vse kraje naj grem, vse povsod naj se potikam in vendar moj poklic naj bi bil od začetka kaplan in kasneje župnik kje v Sloveniji.

Ljubeznivo sem ga odpravil, a vse teh znakov božjega vabila ne zavrgel, kar je bilo prav tisti čas zame posebno pomembno, ker sem že čutil, da mi bo v Zagrebu kmalu postalo prevroče.

Začeli smo namreč Slovenci nabiralno akcijo za popravilo cerkve sv. Roka, pri čemer pa nisem pravi čas mislil na to, da uredim zadevo z župnikom sv. Blaža. Zvedel je za našo akcijo prej od drugod kot iz mojih ust in to je bilo dovolj, da se je začela napetost.

Prve dni septembra mi sporoči župnik od sv. Blaža, da bodo za nekaj časa cerkev zaprli zaradi predelavanja.

ROMAR NA SV. GORAH

Kaj sem hotel? Župnik iz Sv. Petra pod Sv. Gorami me je vabil, naj pridem tja vodit romarski teden, ki je teden Malega Šmarna.

Ko sem zvedel, da ne bo cerkev sv. Roka na voljo za službo božjo, sem kar hitro skočil na vlak in do Brežic, kjer je bil za zdravnika moj prijatelj in sošolec Jože Peček. Veselo me je sprejel in rade volje mi je dal na razpolago kolo, s katerim sem se potegnil tja skozi Bizeljsko, čez goro na ono stran v dolino, kjer je fara Sv. Peter, župnija za Sv. Gore, ki nimajo lastnega duhovnika, in je božja pot odprta le v določenih romarskih dneh.

Vesel je bil župnik mojega odgovora. Bilo je komaj teden dni še do začetka romarskega shoda.

Jaz sem sprejel za vsak dan dve pridigi, mašo in spovedovanje. Dogovorila sva se vse točno in razložil mi je, kakšen je spored.

(Se bo nadaljevalo)

II. kulturni večer v Kat. domu

V četrtek 11. decembra je bil drugi kulturni večer v tej sezoni, ki ga je organiziral SKAD. Dva tedna prej je bil najavljen še eden, in sicer bi bil moral predavati pesnik Ciril Zlobec. Toda zadnji trenutek je predavatelj predavanje odpovedal in je tako kulturni večer odpadel. Škoda, ker je prišlo veliko udeležencev, ki bi radi poslušali Cirila Zlobca.

Tudi zaradi tega odpovedanega kulturnega večera je bilo pričakovanje za predavanje Pavleta Zidarja še večje, saj prireditelji niso mogli vedeti, ali ne bodo tudi pri njem nastopili kaki »tehnični« zadržki. Udeležba je bila zato polnoštevilna in je bilo med prisotnimi zelo veliko mladine in tudi nekaj kulturnikov z onstran meje; med njimi tudi profesor Pavšič z gimnazije v Idriji. Ta profesor, ki urejuje revijo Kaplje, je predavatelja tudi predstavil. Tako smo zvedeli nekaj podrobnosti o Pavletu Zidarju, ki so nam bile prej neznane. Predvsem to, da je Pavle Zidar le psevdonim, torej pisateljsko ime, sicer pa da se piše Zdravko Slamnik, doma je pa z Gorenjske. Postal je učitelj in služboval na raznih krajih na Dolenjskem, od koder je prišel na Primorsko in se tu ustavil ter si Primorsko izbral za svojo drugo domovino. Saj sedaj živi v Piranu in zelo rad potuje po naši lepi primorski zemlji. Navedel je prof. Pavšič tudi razna dela, ki jih je Pavle Zidar do sedaj izdal, poudaril njegov izredni pisateljski slog in globino misli, katerih so polni Zidarjevi spisi.

Resničnost navedb prof. Pavšiča je izpričal pisatelj Pavle Zidar sam, ki je za njim prebral svoje zadnje še neobjavljeno delo »Poskus igre« — kratek roman o človekovi eksistencialni perspektivi. Gre za spis, ki v obliki razgovora med pisateljem in nemškim atomskim znanstvenikom obravnava vprašanje človeškega bivanja v razponu med svetom in Bogom v sedanjem času odtujevanja. Piastelj je z njemu lastnim slogom obrazložil svoje poglede na to vprašanje in izpričal, da je zelo blizu krščanskim pogledom, morda celo izrazito krščanski.

Sledila je debata, v katero je posegel zlasti navzoči pisatelj Alojz Rebula, ki ga z Zidarjem veže sličnost sloga, sličnost problematike in tudi osebno prijateljstvo, kot je sam izpovedal.

(r+r)

★

★ **MEŠANI PEVSKI ZBOR »L. BRATUŽ« IN MOŠKI ZBOR »MIRKO FILEJ« IZ GORICE voščita vsem prijateljskim zborom na Goriškem, Tržaškem in Koroškem vesel božič in uspehov polno novo leto.**

★ **APOSTOLSTVO MOLITVE V GORICI vošči svoji veliki družini obilo božjega veselja in miru.**

★ **III. RED SV. FRANČIŠKA V GORICI vošči vsem udom blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto.**

★ **SLOVENSKO KATOLIŠKO AKADEMSKO DRUŠTVO V GORICI želi vesele božične praznike in srečno novo leto kolegom in vsem zamejskim Slovencem.**

★ **SKPD »M. FILEJ« - GORICA želi vsem prijateljskim društvom na Goriškem, Tržaškem in Koroškem blagoslovljen božič in uspeha polno novo leto 1970.**

★ **ŠPORTNO ZDRUŽENJE OLYMPIA želi vsem članom, prijateljem in dobrotnikom blagoslovljene praznike in uspehov polno novo leto.**

★ **ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI želi vsem društvom članom in vsem požrtvovalnim sotrudnikom vesel božič in uspehov polno novo leto.**

★ **SLOVENSKI GORIŠKI SKAVTI želijo vsem slovenskim skavtom v zamejstvu in po svetu vesel božič in napredka polno leto 1970.**

★ **SKPD »F. B. SEDEJ« IZ ŠTEVERJANA vošči vsem članom, prijateljem in znancem doma in po svetu vesele božične praznike in srečno novo leto 1970.**

★ **ŽUPNIJSKI URAD SV. MARTINA V DOBERDOBU želi ob priliki praznikov in ob vstopu v novo leto vse dobro tako svojim faranom kot naročnikom in bralcem Katoliškega glasa.**

Božična številka „Pastirčka“

V njej najdemo črtico Jožice Peric »Grajske jaslice«, zgodbico »Božična cvetlica«, božična prizorčka »Angelčki in zvezdice« (Ljubka Šorli) ter srečanje Zime s Smreko (T. C.). Tudi pesem v notah je posvečena božični skrivnosti. Naslov ima »V Betlehemu«.

Ostala vsebina je pa taka: dve povesti v nadaljevanjih (Nonni in Manni v gorah ter živel je pastirček), opis taborjenja goriških skavtinj v Logu pod Mangartom, članek Iva Jevnikarja o Gilwell parku pri Londonu, kjer je že petdeset let središče za vzgojo skavtskih voditeljev, pripovedki Zlati storži (M. A.) in Novi čeveljčki (T. C.) ter kramljanje Mire o filmskih zvezdnikih. Branko pod naslovom »To ni športno!« pokaže, kakšen nogomet ne sme biti. Marko Jevnikar pa v zvezi z zgodovino raket poroča o prvih poletih v vesolje. Darina Konc opiše našo primorsko deželo od Pirana do Bovca in Trente z zagotovilom, da je zelo lepa. Prav bi bilo, da se o tem prepričamo tudi sami!

—jk

DAROVI

Za potresence v Banjaluki: Družina N. N., Gorica, 10.000; N. N., Trst, 3.000; N. N., Gorica, 10.000, N. N., Rojan, 10.000; N. N., Rojan, 10.000; N. N., Gorica, 2.000. Skupaj je bilo napranih na upravi Katoliškega glasa 460.000 lir. Nabirko smo 15. decembra zaključili. — K svoječasno objavljenemu seznamu darovalcev iz Bazovice je treba dodati: družina Mihalič, Draga 5, 5.000 lir. — V Pevmi pri Gorici sta pa darovala Rozalija Klanjšček z Oslavja 2.000 lir in N. N. 2.000 lir.

Za Katoliški dom: N. N. družbenica 10.000; Mar. družba 20.000; N. N. 16.000; T. A. 5.000; družina Čampa v spomin svaka Guerrina 1.000; N. N. 3.000; N. N. 10.500; Ida Pečenko v spomin pok. staršev 10.000; V. V. 5.000; N. N. 4.000; U. Z. 3.000; N. N. iz ZDA 12.500; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000 lir.

Za župnijsko dvorano v Doberdobu: Karel Lavrenčič 10.000 lir; Marij Gergolet 2.000 lir; Karel Vižintin 2.000 lir.

Ob dvajseti obletnici smrti nepozabne mame darujeta hčerki Marija in Jožefa po 2.000 lir za Alojzijevišče, Zavod sv. Družine in Katoliški dom.

V blag spomin na pok. brata dekana Alojzija Pavlina darujeta sestri Marija in Jožefa po 3.000 lir za Katoliški dom, Zavod sv. Družine in Alojzijevišče.

Za Marijin dom v Rojanu: Pina Pischianz v počastitev spomina pok. Terezije Strgar 5.000 lir; v isti namen daruje rojanska Marijina družba 10.000 lir.

Za Marijanišče na Opčinah: N. N. iz Trsta, mesečni prispevek 1.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

ZAHVALA

Najtopleje se zahvaljujemo vsem, ki so nam velikodušno stali ob strani med boleznijo, ob smrti in pogrebu naše ljubljene mame in babice

Terezije Česen vd. Stergar

Vsem naj dobri Bog stoterno povrne! Posebno zahvalo smo dolžni g. Stanku Zorku za pogrebno sv. mašo in tolažljive besede, dalje msgr. Musizzi, vodstvu Šolskih sester Naše ljube Gospe za udeležbo in tolažbo ter vsem, ki so ji stregli v njeni zadnji bolezni.

Sestra Marija Teresita, D.N.D.
in Karolina Stergar-Volterrani z družino

Gorica, Trst-Rojan, Crotone, Brindisi

OBVESTILA

Naročnina »Katol. glasa« v prihodnjem letu. Tudi uprava našega lista se je morala zateči, kot so drugi listi že storili sredi tega leta, k povišanju letne naročnine, če hoče gospodarsko obstati. V Italiji bo list veljal od 1. januarja 1970 **3.000 lir**, posamična številka pa **70 lir**. Za inozemstvo bo stal list **4.000 lir** oz. 7 USA dolarjev, 25 nemških mark, 35 francoskih frankov, 30 švicarskih frankov, 160 avstrijskih šilingov, dva in tri četrt angleških funtov.

Prihodnja številka našega lista bo izšla v sredo, 31. decembra z datumom 1. januarja. Dopisi in voščila naj bodo na upravi našega lista v torek, 30. decembra do 10. ure zjutraj. V tednu, ko obhajamo božične praznike, naš list ne bo izšel.

Božičnica v goriški stolnici bo na praznik svetih Treh Kraljev v torek, 6. januarja ob 15. uri. Več o tem v prihodnji številki.

Redni občni zbor SKPD »F. B. Sedej« bo v soboto 20. decembra 1969 ob 20.30 na sedežu društva v župnijskem domu v Štverjanu. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

Zbirka božičnih pesmi »Sveta noč«. V začetku letošnjega leta je izšla v Trstu zbirka božičnih pesmi »Sveta noč«, ki vsebuje deset skladb za zbor ter zbor in orgle; sedem je umetnih, tri pa so priredbe ljudskih pesmi. Njih avtorji so v Italiji in v Avstriji živeči slovenski skladatelji. Zbirko je izdala Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu. Na prodaj je v Katoliški knjigarni v Gorici na Travniku, na upravi Katoliškega glasa, Riva Piazzutta 18, Gorica, v Fortunatovi knjigarni, ul. Paganini 2 ter v Tržaški knjigarni, ul. sv. Frančiška 20 v Trstu in v uradih ljubljanske ter mariborske škofije.

Proslava ob 25-letnici slovenske šole na Tržaškem, ki bi morala biti 11. decembra, je bila zaradi bolezni sodelujočih preložena na *nedeljo 21. decembra.* Vršila se bo v Kulturnem domu v Trstu ob 17. uri. Na sporedu je pevski nastop in uprizoritev Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi«. Vstopnice, že kupljene, ostanejo v veljavi. K obilni udeležbi vabi starše, bivše dijake ter vse prijatelje slovenske šole *Znanstveni licej »F. Prešeren« v Trstu.*

Konferenca o slovenski šoli. Dolinska občinska uprava priredi v soboto, 20. decembra ob 16. uri v dvorani občinskega svéta v Dolini konferenco o slovenski šoli pod naslovom: »Težnje in pravica Slovencev Furlanije-Julijske krajine do popolne, moderne in demokratične šole«. Uvodni govor bo imel prof. Vladimir Turina, ravnatelj Slov. trg. akad. v Trstu. Sledila bo razprava.

Slovenske oddaje na vatikanskem radiu so vsak dan ob 19^{h} na kratkih valovih: 48.47; 41.38; 31.10 in na srednjem valu 196 m.

Za Marijin dom v Trstu v ul. Risorta: N. N. 50.000 lir, N. N. 20.000 lir, Debelis Alojzij 10.000, ga. Simonič-Kos namesto cvetja na grob moža 20.000 lir, V. P. 30.000 lir, N. N. 100.000 lir, Kunčič Jože 10.000 lir, M. J. 2.000 lir, N. N. za drugo obletnico smrti moža 5.000 lir, L. J. 5.000 lir, N. N. 1.000 lir, N. N. 1.000 lir, N. N. 500 lir, msgr. Silvani Natal 10.000, Lazar Roza 10.000 lir, sestre Uršič ob smrti matere 30.000 lir, nabirka v družbi 151.725 lir.

Zahvaljujem se

toplo gospodom zdravnikom in bolničarskemu osebju v goriški splošni bolnišnici za skrbno zdravljenje, ki sem ga bil deležen v malo letih večkrat in na raznih oddelkih, to je — po časovnem redu — 1. na ortopedskem (več ko enkrat), 2. na notranjem, 3. na urološkem in 4. najzadnje in najdalj časa na splošno kirurškem kakor tudi v pomožnih ambulatorijih za radiografijo, kardiologijo, transfuzijo, anestezijo itd.

Žal mi omejeni prostor časopisa ne dovoljuje objaviti imen plemenitih samaritanov in samaritank, toda ostali bodo prisotni v mojem spominu in v mojih molitvah.

Gabrje, 15. decembra 1969

Duhovnik Stanko Žerjal

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

★ **POSPEŠEVATELJSTVO SLOMŠKOVEGA beatifikacijskega postopka želi prijateljem in dobrotnikom, posebno bolnikom, blagoslovljen božič ter srečno in zdravo novo leto 1970. — Dr. Frančišek Šegula, postulator v Rimu.**

★ **SVET SLOVENSKE SKUPNOSTI NA TRŽAŠKEM želi svojim somišljenikom, podpornikom in vsem rojakom, ki ji stojijo zvesto ob strani, vesel božič in na uspehih bogato leto 1970.**

★ **ZVEZA SLOVENSKE PROSVETE V TRSTU pozdravlja ob priliki božičnih praznikov vse svoje člane, prijatelje in sodelavce ter jim želi blagoslovljen božič in uspešno novo leto 1970.**

★ **SLOVENSKO LJUDSKO GIBANJE vošči svojim članom in somišljenikom blagoslovljen božič ter veliko uspehov v novem letu.**

★ **SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA V TRSTU želi vsem članicam, dobrotnikom in podpirancem srečne božične praznike.**

★ **DUHOVSKA ZVEZA V TRSTU pozdravlja ob božičnih praznikih vse sobrate in vse rojake — naročnike in prijatelje katoliškega tiska.**

★ **SLOVENSKE SKAVTINJE IZ TRSTA IN OKOLICE pozdravljajo vse, ki z razumevanjem in simpatijo spremljajo njih sodelovanje ter jim želijo krščansko doživete božične praznike ter blagoslovljeno novo leto.**

★ **ŠOLSKE SESTRE, PROVINCIALNI DOM V TRSTU, ul. delle Doccie 34 želijo vsem, ki ta dom podpirajo, v njem živijo ali ga obiskujejo, blagoslovljene praznike in srečno novo leto.**

★ **VODSTVO SLOVENSKIH TRŽAŠKIH SKAVTOV vošči vesel in blagoslovljen božič ter srečno novo leto.**

★ **SLOMŠKOV DOM V BAZOVICI želi vsem članom, dobrotnikom in prijateljem vesele božične praznike in srečno novo leto.**

★ **ZVEZA TRŽAŠKIH CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV vošči vsem pevkam in pevcem vesel božič in srečno novo leto.**

★ **KNJIŽICE želijo svojim številnim bralcem in vsem prijateljem verskega tiska vso srečo in božji blagoslov za božične in novoletne praznike. Tej želji se pridružuje tudi uprava Marijanskega koledarja 1970.**

★ **FINŽGARJEV DOM NA OPČINAH vošči blagoslovljene praznike in srečno novo leto vsem rojakom od blizu in daleč.**

★ **MARIJINA DRUŽBA MARIJE MILOSTLJIVE v ulici Risorta 3, Trst vošči svojemu voditelju, članicam, sestram v Domu ter vsem, ki so jo spremljali z molitvijo in darovi, milosti polne praznike ter z Bogom začeto novo leto.**

Za vsak problem ogrevanja se obrnite na podjetje

LA COMBUSTIBILE

LOVREČIČ ALBIN

Domjo 38 - Industrijska cona tel. 820-331

Zastopstvo ameriške petrolejske družbe AMOCO za Trst
NAFTA - GASOLIO - KEROZEN - PREMOG - DRVA itd.

Postrežba hitra v velikih in majnih količinah, cene ugodne, olajšave. Ko se odločite za nakup, telefonirajte nam ter se pozanimajte pri nas!

TRGOVINA ČEVLJEV

ALPINA

GORICA - CORSO VERDI 34 - TEL. 25-17

TRGOVINA Z ELEKTRIČNIM IN SANITARNIM MATERIALOM

KOREN STANISLAV

GORICA - UL. MATTIOLI 11 - TEL. 32-71

Tvrdka *Prinčič Ivan*

KRMIN (CORMONS) - TEL. 61-21

TOVARNA POHIŠTVA IN TRGOVINA Z LESOM

vošči vsem svojim cenjenim potrošnikom, dobaviteljem, prijateljem in znancem vesele božične praznike in srečno novo leto

TRGOVINA ČEVLJEV

And. ČOTAR

GORICA - UL. RASTELLO 34 - TEL. 36-67

DRUŽINA LEVSTIK
z Opčin pri Trstu
Ul. Hermada, 13/I

Lastnik

HOTELOV
„BLED" IN „DANIELA"

ROMA - RIM
Via S. C. in Gerusalemme, 40

želi in vošči

vsem sorodnikom, prijateljem, bivšim gostom
ter svojim bližnjim in daljnim sodelavcem

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE TER
SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1970!

TVRDKA

Košič Benedikt

OBUTEV - ulica Rastello 1

Tel. 5162
GORICA

Kmečka banka

GORICA - ul. Morelli 14 - tel. 2206

Vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, vezane in proste hranilne vloge, posojila, vnovčenje in diskontiranje trgovskih menic, posli z inozemstvom, nakup tuje valute, plačevanje davkov in tako dalje)

TRGOVINA

A. PERTOT

TRST ul. Ginnastica 22 - tel. 95-998

želi svojim cenjenim odjemalcem v srčnem miru in polnem zdravju preživete praznike Gospodovega rojstva

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
S. P. A.
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10
TELEFON ŠT. 38-101, 38-045 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

TICOZZI FEDERICO

POSLOVALNICA TRAKTORJEV »FORD«
IN KOSILNIC »BCS«

GORICA, tel. 23-02 Piazza della Vittoria 6 (Travnik)

Tiskarna BUDIN

GORICA - Riva Piazzutta, 18 - Tel. 26-76

NAJVEČJA IZBIRA
ŽENSKIH, MOŠKIH IN OTROŠKIH OBLAČIL

Konfekcija MONCARO

GORICA - Corso Verdi, 117

Ugodna menjava, cene zmerne, prvovrstna kakovost blaga, najmodernejši izdelki

Obiščite nas, ne bo Vam žal!

URARNA IN ZLATARNA

ŠULIGOJ

Ul. Carducci 49 - tel. 56-57 GORICA

Kerže

HIŠNE IN KUHINJSKE POTREBŠČINE

TRST - Trg S. Giovanni 1 Tel. 35-019

Tvrdka Anton KOREN

IZDELAVA STEKLA

Glavna trgovina:
Ul. Carducci 6
Podružnici:
Corso Italia 42 in ul. Bellinzona 5
GORICA

Venčeslav Klanjšček

POMIVALNI STROJI — PRALNI STROJI — HLADILNIKI — PEČI NA PLINSKO OLJE — PEČI ZA CENTRALNO KURJAVO Z GORILCI NA MAZUT — INSTALACIJE CENTRALNIH KURJAV NA METAN

GORICA - tel. 22-58 Ul. Duca d'Aosta 35

TRGOVINI

AI SETTE NANI

(PRI SEDMIH PALČKIH)

V ulici Roma 43 - tel. 34-89:
BOGATA IZBIRA OTROŠKE KONFEKCIJE

V ulici IX Agosto 2/D - tel: 35-54:
OTROŠKI ARTIKLI IN NAJMODERNEJŠE OTROŠKO POHIŠTVO

DROGERIJA

VIDA

GORICA - UL. SEMINARIO 10 - TEL. 28-87

KEROZEN — DRVA — PREMOG
TVRDKA
IVAN VETRIH

Kerozen Vam za Gorico in okolico tekom dneva dostavimo na dom

GORICA - ul. Lantieri 5 - Tel. 25-57

URARNA IN ZLATARNA

Vizintin Jožef

GORICA - UL. MONACHE 9

K praznikom voščijo ...

★ **ODBOR »KATOLIŠKEGA DOMA« V GORICI vošči blagoslovljene božične praznike in uspešno ter zdravja polno novo leto vsem svojim dobrotnikom, sodelavcem in prijateljem tu in po svetu. Obenem se jim zahvaljuje za dosedanjo pomoč v upanju, da bodo še naprej podpirali to našo tako važno ustanovo.**

★ **ZAVOD SV. DRUŽINE V GORICI vošči blagoslovljen božič, v Kristusu preživete praznike ter uspehov polno novo leto vsem, ki v zavodu prebivajo, svojim gojencem in gojenkam, njih svojcem, zlasti pa želi obilje božjega varstva vsem svojim plemenitim dobrotnikom, ki so ga skozi vse preteklo leto tako nesebično podpirali. Naj bi ga ne zapustili tudi v prihodnjem letu!**

★ **SLOVENSKO ALOJZIJEVIŠČE V GORICI vošči vsem dobrotnikom, sedanjim in bivšim gojencem in njihovim staršem blagoslovljene praznike in srečno novo leto.**

★ **MARIJINA DRUŽBA V GORICI pozdravlja vse članice tu in po svetu ter vošči njim in njihovim družinam mir in božji blagoslov v novem letu.**

★ **GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA vošči vsem svojim bralcem, tu in po svetu, blagoslovljen božič in sreče polno novo leto.**

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi
GOSTILNA »PRI MIRKOTU«
SOVODNJE OB SOČI

PEKARNA - SLAŠČIČARNA
Viatori
GORICA Tel. 26-45

TRGOVINA
MERI KOŠIČ
DEŽNIKI, TORBICE, USNJENI IZDELKI
Ul. Rastello 11 GORICA

TRGOVINA JESTVIN
SEVER
GORICA Ul. Carducci 11

ELIA ČUK
Kolesa, motorna kolesa, radijski sprejemniki, šivalni stroji, pritikline
GORICA, Trg Cavour 9 - Tel. 35-36

Klobučarna LEBAN
Velika izbira moških in otroških klobukov znamke »Barbisio« in »Panizza« ter čepic in dežnikov
Ul. Rastello 54 - Tel. 39-07
GORICA

GOSTILNA »PRI TILDI«
OSLAVJE Tel. 54-47

TRGOVINA »AGRARIA«
(Pri Darkotu)
GORICA Ul. Carducci 45